Poštnina plačana v gotovini | Leto LV. | V Ljubljani, v četrtek, dne 25. avgusta 1927 | Št. 190. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 — Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Udarec za udarcem.

Italijanska vlada v Primorju je začela dejansko izvajati program, ki so ga predložili g. Mussoliniju fašistovski tajniki tako zvane Julijske Benečije. Prefekta v Trstu in Gorici razpuščata dan za dnevom slovenska prosvetna društva, ki da delajo proti obstoječemu redu v državi. Najnovejši atentat pa, ki ga namerava fašistovski režim zadati slovanskemu življu v Italiji, je namenjen slovanski duhovščini. Konfinacija pet italijanskih popolarskih duhovnikov videmske nadškofije, ki se imajo za to zahvaliti svojemu lastnemu fašistovskemu škofu, je dala fašistovskemu časopisju dobrodošel povod, da je otvorilo besno kampanjo proti slovanski duhovščini v Primorju, češ, če ne prizanašamo italijanskim duhovnikom, zakaj bi imeli še nadalje obzirov napram slovanskim? Skoro bi človek sodil, da se je obsodba omenjenih nesrečnih pet italijanskih duhovnikov izrekla nalašč zato, da se ustvari potrebno razpoloženje za akcijo proti slovenskemu kleru, ki ni pogodu fašistovskemu režimu.

Da ta režim, ki se v dosego svojih namenov ne ustavi pred ničemer in nikomur, ne potrebuje niti bo iskal za svojo najnovejšo akcijo proti slovanski duhovščini nobene stvarne utemeljitve, to ne bo presenetilo nikogar. Slovanska duhovščina v Italiji se ne udeležuje politike, ampak se omejuje zgolj na svoje dušnopastirsko zvanje, v čemer more biti po svoji izobrazbi in visokem moralnem nivoju zgled vsej katoliški duhovščini. Njena obsežna in globoko zasnovana delavnost se giblje izključno v krogu poklica, ki ga vrši v cerkvi, po nabožnih združenjih in verskomoralni literaturi, ki leži javno na dlani. Delo slovanske duhovščine je očito in najbolj pazljivo oko ni moglo najti na njem ničesar, kar bi moglo dati povod za kako upravičeno pritožbo. Najvišja cerkvena oblast more to ogromno in težavno, naravnost apostolsko delovanje v najtežjih razmerah samo pohvaliti in posvetna oblast more slovanskemu kleru biti le hvaležna, da z nadčloveškimi močmi ohranja v primorskem ljudstvu ono rezervo moralnih sil, ki je potrebna dobrim državljanom v času največjih duhovnih in gospodarskih pretresov. To delo se vrši ob največjem pomanjkanju dušnopastirskih sil, v skromnih materijalnih razmerah, v najhujši borbi zoper demoralizujoče sile razuzdanosti, gmotne bede na eni in brezumnega uživanja na drugi strani. K temu pride namerno izkvarjanje ljudstva od strani najslabših elementov, ki so se oblekli v fašistovsko uniformo, da si zasigurajo svobodo izživljanja svojih grdih nagonov. Če se režim ozira na le-te, ki jim je nabožno-vzgojno delo duhovščine na poti, da ne morejo po mili volji zapeljavati mladine po plesih in uvajanju vsake vrste pohote, si daje sam najbolj žalostno izpričevalo. Dočim skuša slovanska duhovščina v Italiji vzgajati poštene državljane, dobre gospodarje in moralno zdrav naraščaj in je zato izpostavljena od oblasti neprijaznosti in šikanam ter je zdaj v nevarnosti, da se bo začela zopet preganjati, uživajo zapeljivci mladine in sramotilci kulturnih tradicij Italije varstvo oblasti pod pretvezo, da razširjajo italijansko kulturo!

Edini razlog, da se namerava udarec na slovansko duhovščino v Primorju, je ta, da je slovanska, da čuti s svojim ljudstvom in ga verskomoralno vzgaja na podlagi materinega jezika. Mari je primorskemu fašizmu, ki se po pretežni večini rekrutira iz moralno defektnih, liberalnih, liberaloidnih, bivših avstrijakantskih, socialističnih in anarhističnih elementov, iz vaške sodrge, mari je tem ljudem etičnih vrednot, resnične kulture, pravih državljanskih čednosti itd., o čemer propoveduje fašizem! Da le zadajo udarec za udarcem slovanskemu življu, da izkoreninijo naš jezik, da morejo briljirati pred Ducejem s svojimi lažiuspehi, saj resničnih nimajo in ne bodo imeli, čeprav napravijo veliko škode! Naše ljudstvo, ki je prebolelo turške vpade, nemoralno nemškutarstvo in železni pruski »Drang nach Osten«, bo prebolelo tudi to kugo, ne da bi se izpremenila njegova duša; seveda bo treba dolgo celiti zadane rane. Udarec proti edinemu prijatelju ljudstva, ki ga uspešno brani proti nemorali, pa bo najbolj zadel — Italijo!

Italijanska vlada bržčas misli, da bo s svojo najnovejšo akcijo vplivala na jugoslovansko javnost, ki naj bi se spričo žalostne energije italijanskih oblasti nasproti našemu življu omehčala. Če to misli, se je v svojih diplomatičnih računih zelo uračunala. S svojim brezmoralnim postopanjem nasproti jugoslovanski manjšini poglobljuje Italija samo brezdno, ki je med njo in nami, namesto da bi ga premostevala, Jugoslavija pa si le pridobiva prijateljev in učvrščuje svojo moralno pozicijo v kulturnem demokratičnem svetu. Moralna izolacija Italije bo tem popolnejša, čim bolj bo preganjala naše sorojake. Če bi gledali stvar z iredentističnega stališča, bi lahko Italijo le podžigali v njenem brezumnem početju; kar zdaj dela v Primorju, bi bilo le olje v ogenj.

Ker nam pa je za moralni blagor našega ljudstva, da bi trpelo čim manj duševne škode, se obračamo v tem slučaju na **sveto stolico**, ki je v »Osservatoru« že izpregovorila pogumno besedo, naj stori vse, da se prepreči nakana, ki ne bo v škodo samo slovanskemu življu, ampak v prvi vrsti v škodo krščanski kulturi, katoliški mentaliteti in vzgoji ter morali Cerkvi v apostolsko pastirovanje poverjenega naroda.

Odmev dr. Koroščevih izjav o zunanjepolitičnih smernicah naše države.

NEODGOVORNE INTRIGE OPOZICIONALNEGA ČASOPISJA. — IZMIŠLJEN DEMANTI.

r **Belgrad**, 24. avg. (Izv.) Naglasili smo že, kako veliko važnost pripisujejo vsi resni diplomatski in politični krogi izjavam dr. **Korošca** in kako veliko pozornost so vzbudile posebno njegove izjave na nedeljskem shodu v Ptuju.

List zunanjega ministra »Pravda« je na uvodnem mestu prinesla obsežne komentarje iz diplomatskih krogov. Na merodajnih mestih se nadalje potrjuje, da bo prišlo ob priliki jesenskega zasedanja Društva narodov do važnih dogodkov in sestankov, ki bodo imeli velik vpliv na učvrstitev naše miroljubne zunanje politike v smislu zasiguranja miru na Balkanu in v srednji Evropi. Za najvažnejši tak dogodek se označuje prijateljski pakt med našo državo in Francijo, o katerem so padle na ptujskem shodu tople besede. Ta pogodba se bo podpisala, kakor zatrjujejo poučeni krogi, tekom zasedanja v Ženevi. Zato je nerazumljivo, da skušajo nekateri ljudje zmanjšati važnost ptujskih izjav, kakor to dela Pribičevićeva »Reč« in v današnjih »Novostih« znani zemljoradniški »strokovnjak« za zunanjo politiko. Ta »strokovnjak« poskuša v »Novostih« intrigirati. Ker so »Novosti« zaplenjene, nam je nemogoče navajati te njegove modrosti. Jasno je, tako sodijo vsi merodajni krogi, da služi neutemeljena kritika naše zunanje politike v prid sovražnikom naše države. Zato odgovorni činitelji tako pisanje in take izjave, kakoršna je izjava v »Novostih« in v »Reči« in drugih njim sorodnih listih, tudi kot takšne smatrajo in obsojajo. Kar se tiče demantija, ki je danes izšel v dnevnih časopisih, s katerim se hoče desavuirati dr. Korošca, češ, da ga je dal pomočnik zunanjega ministra Pavlović, moremo ugotoviti, **da je ta demanti neresničen in izmišljen.**

r **Belgrad**, 24. avg. (Izv.) Današnje belgrajske »Novosti« so bile radi nekaterih neresničnih podatkov in aluzij na višje faktorje zaplenjene.

———

Splošno ogorčenje nad krvavim terorjem radičevstva na Hrvatskem.

ć **Zagreb**, 24. avg. (Izv.) Vse današnje zagrebško časopisje se zgraža nad ubojem, ki se je dogodil v Čučerju. »Hrvat« piše o njem in pravi med drugim:

»V hrvatski politični zgodovini je to prvi slučaj, da se v politični borbi ubijajo nasprotniki. V hrvatskih vaseh se dosedaj še ni pripetilo, da bi se kmetje med seboj pobijali radi političnih nasprotstev. Ta slučaj se je pripetil neposredno po tem, ko je vodstvo HSS izdalo teroristično okrožnico na svoje pristaše. Iz tega se vidi, kakšne vrste je Radičevo mirotvorstvo v praksi. Uboj v Čučerju je prva posledica okrožnice Radičevih sovjetov. Sedaj je treba preiskati, kdo je sestavil to okrožnico, ker ta je glavni krivec tega uboja. Po našem mnenju tega sestavljalca ne bo težko najti. On se nahaja nekje v Zagrebu. Zločin v Čučerju je glasen opomin vsem merodajnim političnim krogom, da se pravočasno prepre i krvava anarhija, ki so jo radičevci pričeli uvajati na Hrvatskem.«

»Večer« piše, da so radičevci, predno so navalili na tega pristaša HPS kričali: »Ker si Kristusove stranke, umri! Mi bi te razpeli, pa te nimamo kje!«

Tudi drugi listi prinašajo zelo obširna poročila o tem žalostnem dogodku. Tudi belgrajski listi prinašajo poročila o njem. Poročevalci belgrajskih listov so prišli v tajništvo HPS. V intervjuvu so ugledni člani HPS naglasili razdiralno delo vodstva Radičeve stranke in da je uboj samo rezultat te njihove vzgoje.

Pred trgovinskimi pogajanji s Turčijo.

r **Belgrad**, 24. avg. (Izv.) Kakor smo zvedeli, stojimo neposredno pred pogajanji s Turčijo za sklenitev trgovinske pogodbe. Pogajanja za trgovinsko pogodbo med nami in Turčijo bi bila samo uvod v nadaljnja pogajanja za čim ožje stike med obema državama. Z ozirom na to so ta pogajanja ne samo s trgovinskega, marveč tudi s političnega stališča velike važnosti. S trgovinskega stališča so važna radi izvoza v Turčijo, ki bi bila dobra odjemalka za lesno industrijo, ki je razvita predvsem v Sloveniji in Bosni.

Za pričetek pogajanj so se že pripravila tla. Pri tem se je naletelo na težave, ker zahteva Turčija, da se turškim podanikom vrnejo vsa posestva, da se ukinejo sekvestri in da odškodnina za ves čas, dokler so bila posestva pod sekvestrom. Glede ukinitve sekvestra in vrnitve posestev turškim podanikom ne bi bilo nobenih težav, radi odškodnine pa je vprašanje povsem drugo. Vendar je po dosedanjih poskusih upati, da se bodo z ozirom na veliko važnost teh pogodb vse te težave premostile.

Politično mrtvilo v Belgradu.

r **Belgrad**, 24. avg. (Izv.) Večina politikov je še vedno odsotna iz Belgrada. Predsednik vlade Vukičević bo najbrž šel iz Sinja preko Dalmacije v Bosno in Hercegovino. Najbrže se bo ustavil v Banjaluki, svojem volivnem okraju. Z ozirom na to se pričakuje njegov prihod šele za prve dni prihodnjega tedna. Zunanji minister dr. Voja **Marinković** se tudi nahaja v svojem volivnem okraju. Radi tega demokratski proglas še ni izšel, ker ga mora, kakor smo zvedeli, preje odobriti zunanji minister. — Tudi večina drugih ministrov in prvakov strank se nahaja na deželi. Tako je Belgrad skoro popolnoma zapuščen in mrtev in se zanima za vesti, ki prihajajo z dežele, kjer postaja agitacija vedno živahnejša in ostrejša. Na podlagi dosedanje agitacije se delajo najrazličnejše prognoze. Vse te prognoze, kakršne so, so sila različne, samo v enem so si edine, da je pričakovati, da bo Pribičevićeva samostojno demokratska stranka zelo nazadovala. Celo v krajih, kjer je bil Pribičević najbolj trden, kakor v Liki, zapuščajo pristaši Pribičevića, ker uvidevajo, da samo od Pribičevićevih besed pač nikakor ne morejo živeti.

Radičev shod v znamenju pretepa.

r **Belgrad**, 24. avg. (Izv.) Snoči se je vršil v tako zvanem Malem Petrogradu shod Radičeve stranke, katerega je sklical Pavle Radić. Na shod je prišlo kakih 60 ljudi, večinoma iz radovednosti. Nekaj časa so Pavla Radića in njegovo govorjenje mirno poslušali. Ker pa jim je pričelo presedati, so pričeli govornika motiti. Vsled tega je prišlo do prepira, ki je postal tako oster, da je prišlo do fizičnega spopada, v katerem so igrali glavno vlogo stoli, palice in pesti. Več ljudi je bilo v tej borbi lahko ranjenih. Pavle Radić je moral prvi svoj shod klaverno prekiniti.

———

Poljski aviatiki v Belgradu.

r **Belgrad**, 24. avg. (Izv.) Danes so v Belgrad prispeli poljski aviatiki, ki bodo sodelovali pri velikih manifestacijskih slovanskih zračnih tekmah. Čeških letalcev, ki bi imeli priti popoldne, še vedno ni. Te manifestacije slovanske solidarnosti držav Poljske, Češkoslovaške in Jugoslavije se bodo priredile v velikem stilu in vlada zanje veliko zanimanje. Tukajšnja javnost je poljske letalce sprejela prav prisrčno. Kjerkoli so se pojavili, jih je občinstvo živahno pozdravljalo.

POLJSKI PREKOOCEANSKI POLET?

Varšava, 24. avg. Občinski svetovalec mesta Chicago, Poljak Adamkiewicz, ki se mudi s poljskimi izletniki v Varšavi, je predložil predsedniku republike prošnjo, naj bi soglasil k temu, da ameriški Poljaki financirajo poljski prekooceanski polet. Adamkiewicz da je že dogovorjen z kapetanom Kowalczykom. — Predsednik republike je predlog odobril in naročil vojnemu ministrstvu, da podpira Kowalczyka pri njegovih pripravah.

Mussolini v Trstu.

e **Trst**, 24. avg. Izv.) Ob pol 6. je prispel iz Benetk v Trst ministrski predsednik Mussolini na svoji jahti »Giuliana«, katero spremlja troje torpedovk. Na krovu sta ga pozdravila tržaški prefekt in tržaški podestat. Ministrski predsednik nosi uniformo mornariškega častnika. V Trstu se ni izkrcal. Njegov prihod ni bil naznanjen, vendar se je vest o njegovem prihodu takoj raznesla po mestu, ki je okrašeno z zastavami in razsvetljavo. Kam ministrski predsednik potuje, ni znano. Ministrski predsednik se je v nedeljo vkrcal v jahto Porto Corsini in prispel v torek zjutraj v Benetke.

Calles mori naprej.

e **Rim**, 24. avg. (Izv.) Iz Mehike prihajajo poročila, da so Callesovi vojaki zaklali mehikanskega duhovnika Martina Cavaruogisa, starega 88 let, ne da bi se proti njemu vršil kakršenkoli proces. Umorili so ga radi tega, ker je bil katoliški duhovnik. Umor sam na sebi zanika vesti, da je Calles ustavil preganjanje katoličanov.

Sestanek ministrov Male antante.

v **Praga**, 24. avg. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se je pojavila vest, da se hočejo zunanji ministri Male antante pred jesenskim zasedanjem D. N. sestati, da se pogovore o programu jesenskega zasedanja Male antante. Ob tej priliki bodo ministri govorili tudi o akciji lorda Rothemera, o položaju, ki je nastal v Romuniji po smrti kralja Ferdinanda ter o jugoslovansko-bolgarskem zbližanju.

Češki glas o zbližanju SHS in Bolgarije.

v **Praga**, 24. avg. (Izv.) »Venkov« piše o jugoslovansko-bolgarskem zbližanju in pravi, da se bo to zbližanje moglo počasi približati svojemu uresničenju, ker bo treba previdnega postopanja radi kompliciranega macedonskega vprašanja. Vendar pa se zdi, da se akcija za zbližanje ob tem problemu ne bo razbila, kajti pri akciji za zbližanje obeh držav že sodeluje na obeh straneh nova generacija, ki bo lažje postopala širokogrudno, kakor stara generacija, ki je krvavela na bojnih poljanah v balkanski vojni.

Sprava med Prago in Rimom.

e **Rim**, 24. avg. (Izv.) Misija mons. Ciriaci v Pragi je uspela in se bodo v kratkem obnovili odnošaji s Češkoslovaško. Ni pa še mogoče reči, ali se mu bo izročilo delikatno mesto apostolske nunciature.

e **Rim**, 24. avg. (Izv.) V vatikanskih krogih se zanikajo vesti o imenovanju msgra. Faiduttija, bivšega goriškega glavarja, ki se nahaja zdaj kot tajnik papeške nuncijature v Kovnu, kjer je nekaj časa opravljal tudi posle nuncija, za papeškega nuncija v Pragi.

Amerika proti vseljevanju.

Philadelphia, 24. avg. Tajnik delavskega urada Davis je v svojem govoru o tržnih razmerah napovedal še večjo omejitev vseljevanja v Zedinjene države. Kajti če naj pomeni število prebivalstva bogastvo, potem bi bile Kina in Japonska najbogatejši državi na svetu. V Ameriki ni prostora za tiste ljudi, ki hodijo pod tujimi zastavami.

Krvavi odmevi justifikacije v Bostonu.

Prava revolucija v Parizu. — Poulične bitke za barikadami. — Demoliranje brez konca. — Tulonska mestna uprava zažgala na trgu ameriansko zastavo.

v **Pariz,** 24. avg. (Izv.) Vse časopisje piše o burnih dogodkih pretekle noči in označuje dogodke kot pravcato revolucijonarno gibanje. Na različnih krajih se je policija izkazala za preslabo in je prišlo do velikih izgredov. Zlasti resni so bili dogodki na Boulevard Sevastopol, na Mont Martru in na Champs Elysée. Na Boulevard Sevastopol so demonstranti prevrgli več voz cestne železnice, jih postavili čez tir in gradili barikade. Železne ograje okoli dreves so raztrgali in dele metali na policijo. Razvila se je cela poulična bitka, v kateri je padlo nad sto strelov. Po dolgem boju je policija vendarle obšla barikade in razpršila množico. Demonstranti so na umiku udirali v kavarne in trgovine z živili, kjer so povzročili velikansko materialno škodo. Na pohodu so zopet prevrgli vozove cestne železnice, nakar je bil promet deloma ustavljen. Slični dogodki so se doigrali tudi na Mont Martru in na Place de la Republique. Na Mont Martru je udrlo 600 demonstrantov iz postranskih ulic proti nočnemu zabavišču Moulin Rouge, kjer so s streli iz revolverjev razbili velike šipe in ogledala. V zabavišče samo se jim ni posrečilo vdreti. Napadli so sosednje kavarne, kjer so lomili stole in mize in uničili tudi ostalo opravo. Ob tej priliki so bile ranjene štiri osebe. Materialna škoda se ceni na milijone. Nato so se demonstranti podali proti Champs Elysée, kjer so vdrli v kavarno, razbili šipe in pohištvo ter pretepali goste. Potem so obiskali Cafe Anglais, kjer so v par minutah vse demolirali. Policija je morala zavarovati goste pred razjarjeno množico. Njej se je končno posrečilo, da je te izgrede deloma zatrla in vpostavila red. Aretiranih je bilo pri tej priliki okoli 200 oseb. Policijsko ravnateljstvo in notranje ministrstvo je dogodke označalo kot resna revolucionarna gibanja. Notranji minister izjavlja, da so ti dogodki sadovi sistematične komunistične propagande.

Tudi v provinciji je prišlo do težkih izgredov. V Bordeauxu je policija neprestano stražila poslopje amerikanskega konzulata, vendar je prišlo do velikih demonstracij in protestov proti amerikanskemu poslaništvu. V Toulonu je socialistična mestna uprava pred poslopjem strokovne organizacije sežgala amerikansko zastavo. V Brestu so delavske organizacije izdale poziv, da naj delavstvo prepreči izkrcanje ameriških legionarjev, ki bodo prišli v Francijo na legionarsko proslavo, ki se ima vršiti v Parizu 19. septembra. V Rouenu je prišlo do pouličnega boja, ki je trajal eno uro in pol. Proti demonstrantom je nastopila tudi policija na konjih in avtomobilih. Več oseb je bilo težko ranjenih.

v **Pariz,** 24. avg. (Izv.) Policija je obdržala v zaporu 211 aretirancev, ki se bodo morali zagovarjati pred sodiščem radi vstaje in upora proti državnim oblastem. Mnogo jih je tudi obtoženih težke telesne poškodbe. »Paris Soir« zagovarja nastop policije in pravi, da redarstvo ni nikjer nastopilo prekruto, kakor to trdijo nekateri komunistični listi.

V Londonu 40 ranjenih. — Delavska stranka izda slike umorjenih.

v **London,** 24. avg. (Izv.) Pred parlamentom so se pojavile velike množice demonstrantov radi justifikacije Sacca in Vanzettija. Policija na konjih je razgnala množice. Med žrtvami je 40 ranjencev, od katerih so jih 12 morali spraviti v bolnico. Neodvisna delavska stranka bo izdala znake s slikami Sacca in Vanzettija, na katerih bo napisano, da pomeni ta justifikacija justični umor. »Daily Telegraph« piše, da hoče tako početje delavskih organizacij napraviti iz obeh zločincev mučenike.

Demonstracije na Nizozemskem.

v **Amsterdam,** 24. avg. (Izv.) Velike demonstracije radi slučaja Sacca in Vanzettija so se vršile pred kraljevim gradom; prišlo je do spopadov s policijo, ki je rabila strelno orožje. Ranjenih je več demonstrantov.

Vanzettijeva sestra bo potovala s pepelom trupel po Evropi.

v **Newyork,** 24. avg. (Izv.) Truplo Sacca in Vanzettija bodo v nedeljo sežgali ter izročili Vanzettijevi sestri. Potovala bo z njim po vseh velikih mestih Evrope. — V italijanskem delu mesta v Chicagu je prišlo do velike eksplozije. Listi označujejo ta dogodek kot atentat.

COOLIDGE — ZASTRAŽEN.

Chicago, 24. avg. Predsednik Coolidge, katerega straži že več dni množica tajnih policistov, se je odpeljal s soprogo in sinom na dopust v gllowstonski narodni park. Naselil se je v mali koči v hribih. Pred njegovim vlakom je odšel posebni vlak, ki je preskusil tračnice in progo. Vlak je spremljal aeroplan, ki je pregledoval z višav okolico. Tajni policisti imajo ukaz stražo izvajati kar najstrožje.

NEWJORSKI ŽUPAN V BERLINU.

v **Berlin,** 24. avg. (Izv.) Ponoči je prispel semkaj župan iz Newyorka. Policijsko ravnateljstvo mu je brzojavilo na pot, da naj izstopi na nekem manjšem kolodvoru v Berlinu, in ne na Friderikovem kolodvoru, ker se je balo, da bi sicer prišlo ob njegovem prihodu do velikih protiameriških demonstracij. Ko je župan prispel na berlinski kolodvor, ga je policija vzela v zaščito ter ves čas spremljala njegov avtomobil. Prišlo ni do nobenih incidentov.

Vukičević o volivni prognozi in koaliciji s SLS.

Gojku Božoviću, uredniku »Politike«, je dovolil ministrski predsednik daljši razgovor. V tem razgovoru je ministrski predsednik vprašal:

»No, naj slišimo, koliko Vi dajete radikalom in koliko demokratom.«

»Zdi se g. predsednik, da vas bo demokratska stranka prekosila.«

»Oho, kako to.« se je smejal Vukičević.

»Pa vi ste razcepljeni.« je ugovarjal časnikar. »Pašićevci računajo, da bodo dobili okoli 30, vi pa šestdeset do sedemdeset poslancev.«

»Bog obvaruj, kakšnih trideset! Pašićevci ne bodo dobili nič več kot šest, bodite prepričani!«

»Ali mi morete povedati, kakšna je vaša prognoza, g. predsednik?«

»To sedaj ne morem ravno točno povedati, ampak čez deset dni. Toda verujem, da bomo mi pravi radikali dobili od 92 do 110 poslancev. Čez deset dni bom mogel vse naprej povedati, kdo bo izvoljen.«

»No, če je tako, vas demokratska zajednica ne bo mogla doseči.«

»Pa vi vedno govorite o demokratski zajednici. To sta vendar dve stranki. Kaj pa naša zajednica s Koroščem.«

»No, tudi to sta vsaj sedaj dve stranki.«

»Naša zajednica z g. Koroščem je veliko prisrčnejša, bolj prijateljska in bolj intimna kakor zajednica Davidovića s Spahom. Moj namen je, da popolnoma reorganiziram radikalno stranko, **da jo prečistim in jo postavim na zdrave noge, da vse, kar je pokvarjeno, izmečem ven in da odstranim korupcioniste.** Naloga je ogromna, toda upam, da jo bom mogel izvršiti. Zaprek bo veliko, toda to me ne bo motilo v mojem poslu, ki ga vršim z namenom, **da koristim kralju, narodu in državi.** Rekli ste mi, da v banjaluškem okrožju radikali dejansko niso radikali, ampak le častilci pokojnega Pašića. Vi pa ne veste, da so **pravi** Pašićevci z nami in odobravajo našo politiko. Zet pokojnega Pašića, Račić, je na listi Ljube Jovanovića v Dalmaciji, pa tudi Miloš Čočić je naš. Glejte, kakšno dediščino so mi zapustili! Samo skrbi in veliko delo, proti kateremu se dvigajo vsi naši nasprotniki. S Koroščem se lahko dela, ker je rekel, da bo v bodoči vladi po volitvah z nami delil i dobro i slabo. Računajte torej samo tako, da štejete skupno naše glasove s Koroščevimi.«

»Potemtakem, gospod predsednik, bo Korošec po volitvah vstopil v radikalno stranko.«

»Ehe, tako pa zopet ne« — se je smejal Vukičević, potem pa resno nadaljeval: »Tega ne vem, **toda vsekako bo Korošec sodeloval v bodoči vladi.**«

Ko je časnikar pripomnil, da se pripravlja fronta opozicije pod Trifkovićem in Pribičevićem in da se jima približuje tudi Davidović, je ministrski predsednik dejal: »Vse to ni nič. To so generali brez vojske. Raje sem navaden vojak, kot pa tak voditelj.«

———

Novega ogromnega vojnega davka sokriva SDS!

Zadnje čase je finančna oblast začela pobirati od davkoplačevalcev nov davek, takozvano »vojnico«, ki je bila sklenjena l. 1923. in ki jo obsega novi vojaški zakon.

Ta davek bo znašal 50 odst. vseh neposrednih davkov, pomeni tedaj silno obremenitev. Pri tem pa se je zgodilo, da davčni uradi terjajo ta davek od ljudi, ki svojo vojaško dolžnost vestno in redno izvršujejo, vsled česar niso podvrženi plačevanju tega davka. Takih slučajev je več po raznih okrajih. Zato smatramo, da se imajo te pomote nemudoma revidirati.

Včerajšnje »Jutro« si je dovolilo zopet en »špas« ter skuša tudi »vojnico« naprtiti SLS. Ubogi pribičevičevski »revolucionarji« si leta 1923. niti z eno besedico niso upali nastopiti proti tej in drugim trdim določbam vojaškega zakona. Edino SLS je tedaj v celem parlamentu **edina** imela korajžo, glasovati zoper te trde določbe vojaškega zakona. Poslanci **SDS** arskega tabora so molčali v vseh deželnih jezikih in **junaško glasovali za vse trdote vojaškega zakona, tudi za vojnico. Tako je bila vojnica sprejeta z vsemi glasovi proti glasovom poslancev Jugoslovanskega kluba.**

SDS arji so šele po glasovanju dobili toliko korajže, da so vsled tega glasovanja začeli SLS črniti kot nepatrijotično. Danes pa s svojim pisanjem proti vojnici »Jutro« samo priznava, kako prav je tedaj imela SLS, ko je glasovala proti vojnici in kako hud udarec so ljudstvu prizadeli tisti zastopniki SDS, ki so l. 1923. glasovali za vojnico!

»Slovenec« je že 3. julija 1923 objavil vojeno mišljenje je oddal le Jugoslovanski klub predložil o zakonu o ustrojstvu vojske ter posebej o vojnem davku.

Tako načelno utemeljeno in podprto odvojeno mišljenje je oddal le Jugoslovanski klub. Klub poslancev SLS je bil tudi edini, ki je pri glasovanju o tem zakonu dne 14. julija 1923 svojim načelom ostal zvest.

Ta zakon je bil z vojnim davkom vred sprejet 14. julija 1923 s **159 glasovi proti 16!**

Zanj so glasovali radikali, demokrati (tedaj je SDS bila še del demokratske stranke), **zemljoradniki, džemijet in Nemci.**

Proti pa je glasoval Jugoslovanski klub ter en socialist.

»Slovenec« je dne 15. julija 1923 poročal o tem glasovanju ter končno ugotavlja sledeče:

»Pucelj, ki je v »Kmetijskem listu« grmel proti vojnemu zakonu, je pri glasovanju pobegnil iz zbornice. **Reisner (SDS) pa je glasoval za zakon in tako postal soodgovoren za strašna bremena, ki jih ta zakon ljudstvu nalaga.**« Tako poroča »Slovenec« 15. jul. 1923.

SDS je tedaj soodgovorna za strašna bremena tega zakona, kakor je vojnica.

Tisti, ki bodo morali sedaj plačevati ta vojni davek, sklenjen 14. julija 1923 z glasovi SDS, naj se tej stranki zahvalijo, ker je tudi to pot ta stranka bila tista, ki je slovenskemu ljudstvu nalagala »nove ogromne davke«!

Radi stališča SLS proti vojnemu zakonu posebej radi vojnega davka, so SDS arji SLS denuncirali. Sedaj pa strahopetna »revolucionarna« SDS v »Jutru« ne upa prevzeti odgovornosti za svoje delo.

Take brezznačajne stranke slovensko ljudstvo ne bo volilo. Zato bo 11. septembra SDS ostala lepo doma. K temu ji bo pripomogle tudi poglavje o vojaškem davku.

Resolucije manjšinskega kongresa.

v **Ženeva,** 24. avg. (Izv.) Manjšinski kongres se je danes popoldne pečal z najvažnejšim vprašanjem dnevnega reda, ki obsega sodelovanje različnih narodnih manjšin med seboj. Predsednik tega odbora, Motzky, je izrazil zahtevo po čim tesnejšem sodelovanju posameznih narodnostnih skupin ter je poudaril, da bodo prišle narodne manjšine le potom solidarnega nastopanja do uspehov. Motzky je predlagal k temu vprašanju tri resolucije. Prva ugotavlja, da je dolžnost narodnih manjšin, da se medsebojno podpirajo, zlasti pri sodelovanju v zakonodajnih zadevah. Druga resolucija izraža potrebo, da nastopa kongres solidarno v vseh zadevah, ki se tičejo obrambe pravic narodnih manjšin. Tretja resolucija pa vsebuje željo po ustanovitvi oficielnega glasila narodnih manjšin, ki bi naj pospeševala medsebojno spoznavanje posameznih narodnosti. Vse tri resolucije so bile soglasno sprejete.

v **Ženeva,** 24. avg. (Izv.) Na manjšinskem kongresu je prišlo zvečer v poznih urah do očitnega izraza krize, ki je že od vsega početka zborovanja grozila bruhniti na dan. Potem ko so se končno zedinili zastopniki češke, poljske in lužiške manjšine k solidarni izjavi z ostalimi skupinami, je naenkrat zastopnik omenjenih treh manjšin Kaczmarek spravil na dnevni red frizijsko vprašanje, to je vprašanje sprejema frizijske narodne manjšine v Nemčiji in je javil izstop imenovanih treh skupin iz kongresa. Kaczmarek je izjavil, da predstavljajo te skupine 1 milijon 700.000 ljudi in da si pridržujeje zanaprej položaj kritičnega opazovalca. Ta izjava poljskega zastopnika je seveda izzvala silen vtis in predsednik dr. Wilfan je izjavil željo, naj bi bile izstopivše skupine počakale s svojim korakom vsaj do konca kongresa, da je ideja, ki je pripravila narodne manjšine do tega kongresa preveč zdrava in ima toliko življenjske sile, da ta nastop kongresa ne bo mogel motiti. Opozoril je na dejstvo, da so se že takoj ob začetku pojavile težkoče in je bilo zelo težko pripraviti posamezne narodnosti za enoten, solidaren nastop. Toda dosedaj še ni bilo povoda, da bi se kongresu mogla očitati pristranost ali pa zloraba v kake enostranske politične namene. Izvajanje predsednika dr. Wilfana je pri veliki večini naletelo na odkritosrčno odobravanje. Izrazil je upanje, da bo ideja, ki je manjšine združila na tem kongresu, tako močna, da bo premostila tudi te težkoče. Videlo se je, da uživa predsednik Wilfan zaupanje velike večine zastopnikov.

Bolgarska išče posojilo.

v **Sofija,** 24. avg. (Izv.) Bolgarska vlada bo pri finančnem odseku DN prosila za veliko investicijsko posojilo. Bolgarski delegat bo v svojem ekspozeju utemeljeval potrebo tega posojila. Bolgarija se nahaja v zelo slabem gospodarskem položaju. Poljedelstvo se ne more razviti, ker je način obdelovanja zemlje zastarel in ni denarja za nabavo modernih poljedelskih strojev. Tudi ceste in železnice so v silno slabem položaju. Dalje se bo govorilo v ekspozeju o stroških, ki jih ima vlada z vzdrževanjem beguncev in o pomanjkanju kreditov za ustanovitev strokovnih šol. Vse te in še mnoge druge potrebe namerava vlada kriti z omenjenim posojilom. Predsednik vlade Ljapčev je o tem nameravanem posojilu govoril že tudi pred zastopniki trgovine in industrije.

Avstrijsko zunanje posojilo.

Dunaj, 24. avg. Avstrijska vlada hoče najeti 400 milijonov šilingov zunanjega posojila, da izvede investicijska dela, za katera so šli v zadnjih letih krediti Društva narodov. Gre za elektrifikacijo železnice Dunaj — Špilje, Dunaj—Solnograd; dalje izpopolnitev telefonskega omrežja in zgradbo važnih cest. Vlada se pogaja z londonskimi finančnimi krogi in dementira vesti, da bi bilo to vprašanje političnega značaja.

Reforma kaz. zak. v Italiji.

Uvedba smrtne kazni.

v **Rim,** 24. avg. (Izv.) Predlog za reformo kazenskega zakonika obsega 761 paragrafov. Posebno ostre so določbe proti rušilcem javne varnosti in proti vsem poskusom, ki bi skušali omajati fašistovski režim. Tudi smrtna kazen, ki je dosedaj v Italiji niso poznali, je v zakonskem predlogu določena za zločine proti državi.

ZUNANJI ODPOSLANCI ZA ZAGREB.

v **Praga,** 24. avg. (Izv.) Na zborovanje o priliki 75 letnice obstoja zagrebške trgovske in obrtne zbornice bodo poslale zastopnike trgovska zbornica v Pragi, v Brnu in v Bratislavi. Zastopnike bodo odposlale tudi nekatere druge gospodarske organizacije, med njimi zveza nemških industrijcev.

Javnim nameščencem v preudarek.

V »Slovencu« smo že jasno pokazali, zakaj javni nameščenec, ki je še pravičen do sebe in družbe, ki misli s svojo glavo, tehta dejstva in z odprtimi očmi gleda naše javno življenje, zakaj tak javni nameščenec ne more biti ne pristaš, kaj šele volivec SDS.

SDS vodi zdaj klika, ki za javnega uslužbenca že po svoji v javnosti dovolj izkazani miselnosti nima nobenega srca. Kaj je javni nameščenec stranki SDS? Volivec. In sicer dejansko oni volivec, ki jo nosi na svojih plečih. Kateri sloj torej nosi na Slovenskem največjo sovražnico slovenskega naroda? Javni nameščenec. **Katera stranka je najbolj zajavkala, ko so hoteli uradniki svojo listo? SDS. In to listo je preprečila z grdimi intrigami,** češ, inicijator tega gibanja je »klerikalec« in cela zamisel je »klerikalna«! Ali mislite, da je to storila iz ljubezni do državnega nameščenca? Blagor jim, ki verujejo! Toda vrste javnih uslužbencev so le verjele, da je vse to gibanje »klerikalno«. In ker je »klerikalno« in ker škoduje tudi SDS, zato so intrige uspele. Psihološko je to dejstvo zelo zanimivo za presojo, kako in koliko naš »napredni« javni uslužbenec samostojno misli. Če je »klerikalno«, odkloni — toda tistega znanega »cekina«, tega ne odkloni, tudi če mu že nazaj pada ...

Če stvar premotrimo in postavimo paralelo med žerjavovsko politiko in politiko SLS, potem mora vsak objektivni opazovalec, ki pa oni »napredni« javni uslužbenec ni, priznati, da zdrži SLS to primero sijajno.

Ponovimo: Javni uslužbenec v Sloveniji nosi na svojih plečih SDS. On je bil edini in glavni steber te stranke dosedaj in te stranke v resnici ne bo več na Slovenskem, ko ji javni nameščenec odreče svoj glas.

Kdo je torej bil dosedaj največji sovražnik slovenskega naroda in njegovega večinskega zastopstva? Slovenski javni nameščenec, ki je volil SDS! Če koga ob tej strašni, a odkriti konstataciji ne strese groza — ta ni več Slovenec!

Poglejmo sedaj, ali je SLS izvajala iz te strašne resnice posledice in kaj je SDS delala s svojimi politično sovražnimi ji sloji?

Kdo je glasoval za centralistično ustavo in za monstrum samoupravo samo raditega, da slovenski kmet ne bi prišel do oblasti? SDS ali SLS?

Kdo je glasoval za zakon o zaščiti države? SDS ali SLS?

Kdo je državnim uslužbencem dal polovično vožnjo na železnici? SDS ali SLS? »Jutro« bo trdilo: SDS in »napredni« bo to vzel za sveto.

Kdo je zapisal v »Jutru« svoj čas tiste ostudne grožnje javnemu nameščencu, če ne bo pariralo? SDS ali SLS?

Kdo je preganjal neljube uradnike, ki niso bili pristaši SDS? Da jih nekaj navedemo v spomin: prof. Ribariča, veterinarja Jerino, dr. Vidica, okrajnega šolskega nadzornika Struklja, Pirnata, prof. Mazovca, Jarca, učiteljice Žirovnikovo, Trampuževo in Jagrovo — in vrsta teh je nepregledna — češ, da so protidržavni. Kako ogabno in nečastno se je dnevna politika SDS maščevala na eksistenci teh neljubih ji ljudi!

Kaj pa je storila SLS, ko je prišla na vlado? Niti vseh krivic ni še popravila, ker bi s tem utegnila prizadeti nedolžne!

Kaj bi SDS napravila z okrajnimi glavarji, ako bi ti v kateri volivni dobi pritiskali pred volitvami po uradih na svoje podrejene

uradništvo s krepkimi migljaji, da morajo voliti SLS ali kakšno drugo stranko? Mislimo, da odgovora ni treba! Kaj je storila SLS, ko je prišla na vlado? Pustila je vse na njihovih mestih!

Kaj bi dejalo »Jutro«, če bi se aktivni SLS minister vozil v salonskem vozu po banketih in volivni agitaciji in izjavljal, da čez par let ne bo nobenega pristaša SDS v državni službi? Kaj bi bilo torej s slovenskim javnim »naprednim« uslužbencem, če bi SLS imela moralo SDS in bi vračala temu javnemu »naprednemu« uslužbencu zob za zob, kakor bi celo zaslužil? Kako bo ta »napredni« javni uslužbenec prišel s katerokoli prošnjo pred voditelja slovenskega naroda dr. Korošca, o katerem vemo vsi, da bo v prihodnji vladi, če pa glasuje za kliko, ki je slovenskemu narodu v največjo nesrečo in ki je za ceno oblasti svoj narod zatajila, ga oblatila in ga potisnila v drugo vrsto, ko je bil poklican, da služi za vzor v marsikaterem oziru bratom v državi pri urejevanju naših notranjih razmer?

Povej, »napredni« javni nameščenec, ki voliš SDS iz gole »naprednosti«, kako moreš po morali SDS kaj tirjati od SLS, če pa ji s svojim ponovnim glasovanjem za SDS biješ s pestjo po obrazu? Zato je čas, da spregledaš in da 11. septembra 1927 dokažeš, da more naše ljudstvo zaupati svojemu uradniku!

Ena vrsta morale pa je tudi to: pojdi volit 11. septembra SDS, potem pa interveniraj pri dr. Korošcu zase, kakor si dosedaj, ker SDS ni nič pomenila in nikoli ne bo nič pomenila!

Napredni uradnik.

Poslevodeči podpredsednik SDS napoveduje nje poraz.

Preteklo nedeljo se je vršilo v kazinski dvorani v Ljubljani zborovanje ljubljanskih zaupnikov SDS in NSS. Aprobirali so diktirano jim kandidatno listo za ljubljanske občinske volitve, in nosilec liste g. dr. Dinko Puc je imel pri tej priliki govor o »naprednem komunalnem programu«. Še dovolj bo prilike, da si esdeesarski »komunalni« program ogledamo na vse strani, ne le po lepih besedah g. dr. Puca, temveč po dejanjih, ki govore.

Gotovo je bilo neprevidno od nositelja esdeesarske liste, da se je hotel priporočiti volivcem z gospodarskim programom SDS. Tudi najbolj zagrizeni pristaši SDS so namreč po tem, kar se je zgodilo pri nekih bankah, dodobra prepričani, da vodi esdeesarski gospodarski program, izvajan »v praksi«, v gospodarski pogin. G. dr. Puc bi bil veliko boljše storil, da je zajahal klerikalnega zmaja in povedal svojim zvestim vse one »strašne in grozne stvari«, ki čakajo dobrodušnega Ljubljančana, ako zavlada tudi na magistratu — »škofova palica«. Toda ni naša naloga, da učimo g. dr. Puca prave »napredne« politike, zato preletimo raje v naglici »napredni komunalni program« gospoda bodočega župana — in spe.

Ljubljana — kulturno in gospodarsko središče Slovenije.

Najprej je g. dr. Puc zahteval na zborovanju zaupnikov, da bodi Ljubljana kulturno in gospodarsko središče vseh Slovencev in da mora ostati dosedanje kulturne in prosvetne ustanove v Ljubljani neokrnjene. Kot »kulturne in prosvetne ustanove« pa bržkone smatra g. dr. Puc le Tabor, Zvezo kulturnih društev in kvečjemu še kak kino. SDS, kadar je imela moč, je opetovano dokazala, da ji je na poti vse, kar ne pospešuje cilja in moči izvestne klike, pa naj bo to srednja šola, narodna galerija, celo slovenska univerza. — **In ali naj verjamemo v iskrenost, ako nam o Ljubljani, kot kulturnem središču vseh Slovencev, govori pristaš stranke, ki je stolno mesto Slovenije z glasovanjem za centralistično ustavo reducirala na malo pomembno oblastno središče?**

Depolitizacija občinske uprave.

G. dr. Puc je postavil tudi zahtevo po depolitizaciji občinske uprave. Kako si esdeesarji predstavljajo »depolitizacijo«, nam je pokazal nasilni PPŽ režim, **ko so se prestavljali, odstavljali in upokojevali najsposobnejši uradniki in uslužbenci, njih mesta pa zasedali nezmožni in nekvalificirani strankarski privrženci.** Ne briga nas, ako je g. dr. Puc vse to že pozabil, kajti Ljubljančani niso.

Izboljšanje prometnih sredstev.

G. dr. Puc si je postavil v program tudi izboljšanje prometnih sredstev in pa boljšo elektrifikacijo mesta. Glede »prometnih sredstev« bi esdeesarski gospodje, ki so imeli ljubljansko mestno občino desetletja neomejeno v svojih rokah, že davno lahko kaj izvršili, pa jim vse to še na misel ni prišlo. **Svoječasnemu projektu dr. Lampeta glede elektrifikacije Ljubljane ter bližnje in daljne okolice, pa je esdeesarska občinska večina nasprotovala na vse pretege in ko je hotel leta 1914. kranjski deželni odbor Ljubljančanom takorekoč vsiliti močno in ceneno električno silo z veliko centralo na Ljubljanici, so se slavni liberalni mestni očetje celo pritožili na bivšo avstrijsko poljedelsko ministrstvo in dosegli — odložilno moč. Nato pa je izbruhnila vojna in Ljubljana in okolica je bila, je in bo vsled** odgoditve nad vse važne važne električne centrale na Ljubljanici čisto gotovo udarjena za stotine milijonov! Na svoje »programe« za elektrifikacijo mesta torej SDS ne more biti prav nič ponosna.

Stanovanjska akcija.

Prav tako priznavajo vsi objektivni ljudje, da se bivši esdeesarski gerentski svet s svojo stanovanjsko akcijo ni prav nič postavil **in je marsikaj na temelju esdeesarskega stanovanjskega »programa« tako zafural, da stotine najemnikov z največjo skrbjo pričakuje — ukinitve stanovanjskega zakona.** Glede stanovanjske mizerije je imela SDS , kateri pripada Puc, že leta 1924. kaj čudne pojme. Če meni, da natolcujemo, naj prečita zapisnik občinske seje z dne 22. maja 1924. Takrat je občinski svetnik dr. Lemež prosil podžupana dr. Stanovnika kot načelnika stanovanjskega urada za pojasnilo, kako se je mogel vseliti neki demokratski voditelj proti zakonu v lepo in veliko stanovanje. Kaj je na to odgovoril dr. Stanovnik, naj pa g. dr. Puc sam prečita.

Tujski promet.

G. dr. Pucu je sedaj pred volitvami pri srcu tudi tujski promet. Toda g. dr. Puc naj ve, da esdeesarska zmaga pomeni konec tistega, kar je vsakemu tujcu najdražje, to je **javna varnost.** G. doktor naj se zamisli v leto 1924. in 1925., **ko se je po oboroženih političnih somišljenikih SDS udejstvoval program esdeesarskega pospeševanja tujskega prometa** in gotovo nam bo dal prav.

Najbolj odkritosrčen je bil g. dr. Puc koncem svojega govora. Povedal je namreč, da esdeesarji pri občinskih volitvah ne bodo dobili absolutne večine, ali po domače, **da bodo propadli.** — Ni čuda, da je sledilo tej važni izjavi po vsej dvorani tako gromovito ploskanje.

Volivni boj prehaja v odločilno fazo.

Dočim so bile volivne priprave doslej silno mirne in so zlasti vladne stranke nastopale s skrajno obzirnostjo druga napram drugi, se po zadnji nedelji že pojavlja volivna nervoznost in ostrina. Kakor vse kaže, bodo vse stranke brez ozira na to, ali so v vladni koaliciji ali v opoziciji, izstrelile druga proti drugi vse topove in bodo prihodnji dnevi prinesli dosti razburjenja.

V Belgradu je dvignila pozornost izjava nekega vladnega radikala, ki pravi: »Sedaj se je boj pričel. Doslej to ni bil pravi boj. Doslej smo se borili le okoli kandidatur. Sedaj se začne. G. Vukičević ga je napovedal in demokrati so ga objavili. Razumeli smo zadnji govor g. Voje Marinkoviča. Dobili smo obvestilo, da bo g. Davidović šel preko vseh dosedanjih obzirov in bo dne 6. septembra radikale strastno napadel. Zato je tudi odložil svoj končni odgovor g. Vukičeviču. 6. septembra pa bo g. Davidović najostreje napadel g. Vukičeviča. Seveda bo tudi predsednik vlade odgovoril tako, kakor je treba.«

Belgrajski listi so polni izjav in odgovorov na izjave, v katerih se politiki zelo ostro napadajo.

S posebnim zanimanjem pričakujejo v Belgradu prihod Ljube Jovanoviča. Listi so namreč prinesli vest, da je Jovanović čisto okreval in bo 28. t. m. prispel v Belgrad in nato v Južno Dalmacijo, kjer je nosilec liste. Tam bo imel vsaj en velik političen govor.

Nov izum SKS.

Vedno smo trdili, da je SKS duševno popolnoma odvisna od samostojnih demokratov. Odtod tudi njihova duševna revščina. Najbolj se je to pokazalo na zadnjih shodih, ki jih je imela SKS v nedeljo. **En govornik za drugim je oznanjal, da je bil dr. Korošec tisti, ki je zamenjal štiri krone za en dinar.** Ali bi nekdanji samostojneži radi ščitili dr. Kramerja, takratnega trgovinskega ministra, ko se je ta zamenjava štirih kron za en dinar izvršila? Ali misli samostojna gospoda, da so volivci res tako pozabljivi? Ali tudi ta gospoda računa samo na neumnost svojih somišljenikov kakor SDS v svoji brošuri: »Dejanja govore«? Ali si morda domišljajo, da je mogel dr. Korošec še enkrat to storiti, kar se je izvršilo pod vlado, kjer je ministroval dr. Kramer?

Ničesar nimajo pokazati

Zanimivo je v sedanjem volivnem boju, da nimajo nasprotne stranke svojim volivcem prav ničesar pokazati. **Na svojih shodih ne dokazujejo, da so kaj napravili za slovensko ljudstvo. Ne, oni dokazujejo samo to-, da SLS ni tega napravila, kar oni zahtevajo..** Kakor da oni ne bi bili, če imajo poslance, poklicani, da delajo in kakor da bi bila SLS demokratom in samostojnežem odgovorna za svoja dejanja! Ni jih pač žalostnejših strank kakor take, ki jim je vse volivno orožje samo zabavljanje, laž in varanje.

Cepljenje glasov.

Nas Slovencev je malo. Med 12 milijoni prebivalcev naše države, nas je nekaj čez 1 milijon. Med 315 poslanci v narodni skupščini je 26 poslancev Slovencev. **Jasno je, da bomo pomenili nekaj v Belgradu in v vsej državi le takrat, če bomo držali skupaj. Tega menda nočejo razumeti nekateri voditelji socialistov in bivših komunistov. Vedo, da sami ne bodo ničesar dosegli.** Vedo, da so sami s svojim sijajnim vodstvom krivi, da socialistično delavstvo danes v Jugoslaviji politično nič ne pomeni, pa vendar hočejo cepiti slovenske glasove, da bi tako pomagali samostojnim demokratom. Voditelji to hočejo, prepričani smo da bo socialistično delavstvo modrejše. Le močna slovenska stranka bo mogla varovati slovenske koristi in tudi koristi slovenskega delavstva!

Avtonomist g. Pucelj.

Za centralistično ustavo so glasovali, kakor dobro znano, 29. junija 1921 tudi gospodje iz takratne samostojne kmetijske stranke. Danes trpi na tem ves slovenski narod. Maščuje se danes nad vsemi, da takrat, ko so bile volitve v ustavotvorno skupščino, ni večina našega naroda izkazala zaupanja SLS. Voditelji nekdanjih samostojnežev se dobro zavedajo, kako strašno napako so napravili, pa mislijo sedaj, da se bodo oprali s tem, **da očitajo Slovenski ljudski stranki, kakor da bi bila ona sedaj za to centralistično ustavo.** Po svojih shodih razlagajo, da so oni danes za slovenstvo, da so za prečansko fronto in proti velesrbstvu, Korošec pa da je proti prečanom. Vsa ta zavijanja seveda ne bodo prav nič pomagala ne kandidatu g. Puclju, ne njegovim govornikom. Dejstva preveč glasno vpijejo o nasprotnem:

SKS je bila za centralizem.

SKS, ki je svoj čas vpila: »Radičevi sužnji ne bodo nikdar,« je danes podružnica radičevstva.

SKS, ki danes govori o slovenstvu, kandidira na najvažnejših dveh mestih na Štajerskem zastopnika Hrvatov Stjepana Radiča in dr. Odiča.

SKS se je že neštetokrat izpreminjala, pa ji doslej vse skupaj ni nič pomagalo.

Slovenska ljudska stranka je vedno držala svoj program in se ni nikoli izpreminjala, ker avtonomistična SLS ni Radičeva podružnica, ki je doživela svoj 27. marec 1925, in ker dr. Korošec ni Štefan Radić.

Na vprašanje -- stavimo vprašanje.

Socialistični listi tiskajo debela vprašanja, kaj je SLS storila za rudarje v Trbovljah in za druge delavce. Ker je delavstvo do zdaj redno zaupalo svoje kroglice socialistom, **so bili ti sami v prvi vrsti dolžni storiti kaj za delavstvo,** četudi je SLS kljub temu, da ni imela tega delavstva za seboj, storila za njega več dobrega, kakor bodo socialisti, če bi tudi zopet dobili mandate kot nekoč pod Kristanom. Zato si dovoljujemo tudi mi **te dosedanje delavske zastopnike vprašati: Povejte vendar, kaj ste pa kot delavski zastopniki že kdaj storili zanje?** Ako ne boste vi svojih »del« našteli, vam jih bomo pa mi!

Kdo je kriv bede tobačnih upokojencev.

Na napad neke tobačne upokojenke na poslance SLS, ki je bil priobčen v včerajšnjem »Jutru«, je poslalo Strokovno društvo tobačnih upokojencev naslednji dopis:

Položaj tobačnih upokojencev in upokojenk je naravnost obupen. Že leta in leta se borimo za to, da bi se naša pokojnina zvišala vsaj toliko, da bi mogli živeti človeka vredno življenje. V tem oziru je naše društvo po poslancih SLS posredovalo v Belgradu vsa zadnja leta, žalibog sta uprava monopolov v Belgradu in fin. min. imela gluha ušesa za naše potrebe. Dejanski položaj glede novega pravilnika pa je takle:

Po neumornem posredovanju poslancev SLS je referent v upravi monopola že l. 1924. izdelal pravilnik, ki bi bil vsaj deloma zadostil našim potrebam. Toda upravni odbor monopolske uprave, v katerem je bil član sam g. dr. Gregor Žerjav, tega pravilnika ni spre-

---

Lojze G—č.

Med njimi.

V meni ni bilo pokoja, dokler se nisem vrnil med vas, bratje in sestre z one svete zemlje, ki vam jo je Bog oddelil v oranje in žetev in v svoj blagoslov, pa ugrabili so jo vam tujci.

Znova sem prisluhnil udaru vaših src; bolno se plazi onemoglost iz njih: ne moremo več. Na prodaj so naše njive in sela, vzemite si jih, mi bežimo na tuje... Pa sem čul še drug glas, ki je vrel iz src mogočno kot vode s pomladnih gora: Na tej zemlji smo se rodili, v to bomo šli po pokoj, pa če bi nas s korobačem gnali z nje...

Hvala vam, bratje, za to besedo, naj vam da Oče moči!

* * *

»Bambini, od danes naprej bom jaz katehet mesto župnika,« je povedala signorina Nina v četrtem razredu.

»Pa s čim bi začela? Ben, tri mesece jim bom vtepala v glavo »Padre nostro«, tri »Ave o Maria« in tri »Gloria al Padre«. In s tem bo šolsko leto pri koncu.«

V sanjo je odromala učiteljica Nina: »Po vsej Italiji se bo pelo: Nikdar ni čula signorina Nina, kaj je verouk, a zdaj je postala katehet; žena je, ki zna vse... Pa še bodo rekli: Dala je otročičem italijanskega Boga, ki je večji od drugih. Edino mi ga zovemo: Voi, Signor Dio! Barbari mu pravijo: Ti, gospod Bog! Vergogna!«

Poslednje je razodela še otročičem. Gledali so vanjo kot v skrivnost; niso doumeli strašne »sramote«, ki jo je videla signorina Nina.

Načrt, kot ga je zasnovala v početku, se ji je podrl: »Barbarski bambini« so že prvi teden gladko ponovili italijanski »Očenaš«; v drugem so domolili »Češčenomarijo«, v tretjem »Čast bodi«. Kaj pa zdaj? Kako učenje obsega še veronauk?

Učiteljica Nina je na večer slonela ob oknu in se vračala v spomine:

»Zakaj sem bila tako brezumna, da sem gospoda Janeza očrnila pred ravnateljem, da ne sme več vstopiti v četrti razred! Pobahati sem se hotela, da znam biti katehet. Pa zdaj ne znam naprej.«

Vzela je belo polo in napisala:

»Gospod ravnatelj! Tri tedne učim in že znajo ves veronauk na pamet. Kaj naj jih še učim?«

Prišel je odgovor: »Ponavljajo naj!«

Tako so morali šolarci sleherno katehetsko uro pretuliti »ves« verouk od kraja do konca po štirikrat, po petkrat...

Tiste dni je imela signorina Nina dovolj časa, da si je izbirala fante. Vabila jih je k sebi na dom med šolskim poukom; kajpak le italijanske fante, ker domači niso imeli očes :anjo. Tam so si sladili ure življenja s žoltim vinom in vročo besedo. Vsako uro je učiteljica Nina vstopila v razred med slovenske šolarce, jim na tablo naslikala eno samo črko, jo zabičala stokrat prepisati v zvezek in vnova zletela ven med južne kavalirje.

»Kaj mi mar za te tepce; trdijo, da niso našega rodu, pa naj ostanejo glupci do smrti. Moje vroče mladosti je škoda, da bi jo dala vam. Naj jo izsrčejo raje moji južni bratje...«

Tako se je ta vzorna učiteljica izpovedala pred samo seboj.

Pa je napravila še en korak, globlji od teh, ta pa je bil poslednji: Mrežila je slovenskega učitelja, tovariša. Pahnil jo je od sebe kot mrzlo kačo. Tretjo noč je prekoračil mejo, da ga ne bi gnali v temnico kot nedolžnega Jožefa radi Putifarjeve hotnice. Odtistikrat je merila vsak večer korak v krčmo, da se v vinu izkriči. Vzneseno nazdravljala mladim kodrolasim fašistom, da so oni ž njo eno samo telo mlade Italije. In vlivala je vase čaše, zvrhane s sokom kraških trt...

Ko je nekega večera vstajala za odhod, so se ji nenadno zamajala tla, v kotu zarajali stoli, soba se je gugala kot čoln, ki se potaplja. V belo je odkrila oči, odprla roke kot dvoje utrujenih peroti, zakrilila ž njimi in se zrušila na tla kot podsekano drevo...

Očetje in matere in fantje in dekleta in otročaji iz šole so poleten večer posedali po hlodih in se ogrevali v živo besedo o gozdih, ki se golijo, pa se morajo, da krijejo ž njimi vsakdanje skrbi. Fantje so družicam vse kaj bolj prijetnega govorili; otroci pa so gledali v božjo domovino in zavrisnili, kadar je podrsnila zvezda v dolg svetel pas.

Mimo so hiteli fašisti. Eden je v naročju nesel mlado žensko.

»Naša signora« so osuplo vzkriknili šolarji, »signorina, ooo...« Široko so se jim odprle oči...

In zdaj je ni več. Vrnila se je v domovino, na jug, tam bo poslej učila otročaje verouk in črke in pila bo črno vino... O dobra, o vestna, o cvet deklet in šolnic, srečno pot! Naša mladina te ne bo pozabila...

*

Prišla je nova; kot črna loza so ji lili lasje prek ramen, nemirne oči so ji žarele, da je moral sleherni fant svoje umakniti pred njenimi, ki so presilno palile.

»Vse selo bom ogrela v novo ljubezen do svete domovine,« je prisegla šolnica Lucija svojemu srcu, ko je stopala s postaje proti svojemu novemu domu. »Hribovci so, pa žive le za kruh; kaj je ljubezen, ne vedo. Kaj je narod, kaj domovina, jim ni mar, kruhobor cem. Pa jaz bom preorala vaše njive, še one bodo pele našo pesem. En sam ne bo ostal na tej zemlji, ki ne bi z ognjem ljubil Italije. Šele potlej se vrnem na svoje južne vrtove: cvetja mi bodo nastlali na pot in naproti mi bo prišel on, Benito, naš veliki Duce...«

Iz sanj jo je vzbudil klic orača ob poti: »Hej, Lisec! K sebi!«

»Kakšen jezik to?« je dirnilo v šolnico Lucijo. »Ali niso vendar tu Italijani!«

Pa je zatajila gnev in prijetno nabrala ustne: »Buon giorno, compare! Per dove si va...«

jel. Zato je moral referent izdelati nov, mnogo slabši pravilnik, ki ga je upravni odbor odobril ter ga poslal finančnemu ministru v podpis. Finančni minister tedanje vlade tudi tega pravilnika ni hotel podpisati, čeprav so poslanci SLS neprestano posredovali. Tako je ta pravilnik ležal na fin. ministrstvu od začetka leta 1925. do letos, ko je SLS prišla na vlado ter iztisnila od sedanjega fin. ministra, da podpiše vsaj ta bori pravilnik, ki je začasen in ki prinaša le malenkostno izboljšanje, dokler se z definitivnim pravilnikom naša zadeva ne bo uredila.

V ta namen se zanašamo edinole na poslance SLS, ker drugi nobeden se doslej za nas ni brigal. Zato odklanjamo z vso odločnostjo surove napade »upokojenke« v »Jutru«, glasilu dr. Žerjava, ki je bil član uprave monopola, pa se za nas ni brigal. Zavračamo tudi trditev, da bi mi upokojenci in upokojenke plačevali od svojih borih prejemkov kake davke. Če plačuje kak upokojenec ali upokojenka kak davek, so to le tisti redki in tiste redke, ki imajo hiše ali kako drugo premoženje. Ti pa so tako redki, da med nami ne prihajajo v poštev.

Mi vemo, da boj za definitivni pravilnik še ni končan. Zato se pravi naravnost škodovati interesom tob. upokojencev, če kak nepozvan v imenu upokojencev po krivici napada tiste može, **ki so se doslej edini za nas brigali in ki edini bodo mogli in hoteli tudi v bodoče pomagati nam, da pri definitivnem pravilniku o pokojninah ne bomo razočarani.**

»Ena upokojenka« v »Jutru« ni opravičena govoriti v imenu vseh tobačnih upokojencev in upokojenk, najmanj pa na tak način, kakor je to storila ona v »Jutru«.

Naše delo bodi stvarno in pošteno. S surovim zmerjanjem si ne bomo pomagali!

Strokovno društvo tobačnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani.

SKS na Bohinjski Beli.

V nedeljo popoldne je imela SKS političen shod na Beli v gostilni pri »Fridu«. Napovedan je bil sam minister Pucelj. Mesto njega sta prišla na shod g. Ažman iz Hraš in kmet iz Ljubljane g. T. Ker g. Medved dobro ve, da ga imajo Belani kot človeka radi, kot politik pa nima nobenih pristašev, zato je prav praktično seboj pripeljal predsednika shoda in poslušalce, svoje najboljše agitatorje iz Ribnega, Sela, Podhoma, Zasipa itd., vse tiste, ki mislijo ne s svojo glavo, ampak z njegovo. Bil je pravi shod tujcev. Na shodu ni bilo niti enega pristaša SKS iz Bele. Oba govornika sta hvalila svojo stranko, SLS pa napadala. Ni jima všeč zveza z radikali, ki so »bolno telo«, a čudno, s **tem bolnim telesom pa je bil v zvezi dolgo let g. Pucelj sam in vsa SKS.** G. Ažman je operiral s črnogorskimi princi, govoril o draginji piva, o ječmenu. Z vso odločnostjo zavračamo tu njegov napad na g. Pogačnika in njegovega sina. Vabil je v SKS delavce in kmete. Pozabil pa je, da je pred leti ravno tu govoril, da bo delavec moral pri kmetu delati za »šnito kruha« in se navaditi na »podmet«. Delavci tega še niso pozabili.

Kmetje iz Bele pa pravijo, ko je g. Pucelj imel dolgo časa v rokah ministrstvo za poljedelstvo, je delil denar na vse kraje, samo na Belo je pozabil; kako pa naj sedaj nam on pomaga, ko bo ministrstvo samo od daleč gledal in bo brez vsake moči in vpliva!

Zato pa ostane Bela zvesta SLS in voli samo drugo skrinjico.

Polomija DKRB v Prekmurju.

Delavski kmečki republikanski hlok je tudi v Prekmurju nastopil svojo agitacijsko pot. Sreče na svojem pohodu ni imel. V nedeljo je mislil obdržati shod v Črensovcih in Beltincih. V Črensovcih je bila gostilna Samuela Bauerja, kjer bi se imel vršiti shod, nabito polna. Ko so se pojavili govorniki, se je začelo med množico neko kričanje in so se slišale take pretnje, da so se gospodje govorniki v naglici odpeljali, ne da bi izpregovorili besedico. V Beltincih pa so imeli to nesrečo, da v Huberjevi gostilni po večernicah, ko bi moral biti shod, ni bilo niti enega zborovalca in so gospodje v kotu za mizo razmišljevali o svoji žalostni usodi. Za torek je bil napovedan shod v Turnišču. Ker je ljudstvo že prej zapretilo, da bodo morali govorniki bežati, se samo po sebi razume, da se shod ni mogel posrečiti.

Občinske kandidature naših nasprotnikov.

Kakor pri državnozborskih, tako nastopijo socialisti tudi pri ljubljanskih občinskih volitvah ločeno, znak, da je cepitev duhov med desničarji in levičarji v socialističnem taboru popolna. Oficielni socialisti (SSJ) so včeraj pri velikem županu ljubljanske oblasti že vložili svojo listo. Nosilec liste je g. **Stanko Likar,** tajnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, drugi pa kandidira na tej listi železničar **Miklošič.** Na listi in med predlagatelji liste je prav mnogo pristašev »Zedinjenja«, to je disidentov bivše komunistične stranke. — Levičarski socialisti (komunisti okrog »Enotnosti« in socialni demokrati okrog »Napreja«) imajo tudi že svojo listo prijavljeno. Kakor čujemo, kandidirata na prvih dveh mestih dr. Milan **Lemež** in inž. Dragotin **Gustinčič,** s čimer se hoče povedati javnosti, da kakega razkola med slovenskimi komunisti — med tako zvano Lemeževo in Gustinčičevo strujo ni. Socialisti imajo drugo skrinjico, dočim vložе komunisti svojo listo šele proti koncu določenega roka za vlaganje list. — Zanimivo je, da samostojni demokrati še vedno niso vložili svoje liste. V dobro informiranih krogih se zatrjuje, da je to radi tega, ker so pri sestavi kandidatne liste zopet nastale reklamacije, ker se gotova skupina v SDS upira proti temu, da bi kandidiral g. Adolf Ribnikar na enem prvih mest.

Iz mariborskega oblastnega odbora.

Maribor, 24. avgusta.

Ker spušča nam nasprotno časopisje popolnoma neresnične vesti v javnost glede ureditve in delovanja mariborskega oblastnega odbora, hočemo podati kratek pregled, kako je urejen oblastni odbor in kaj je ukrenil v zadnjem času.

Ureditev odbora in uradništvo.

Predsednik mariborskega oblastnega odbora je g. dr. Leskovar, ki je obenem tudi odbornik za zgradbe.

G. dr. Veble je odbornik za zdravstvo in socialno politiko.

G. M. Kranjc, odbornik za finance in oblastno imovino.

G. Zupanič, odbornik za kmetijstvo.

G. Kugovnik, odbornik za prosveto, trgovino in obrt.

Oblastni odbor je imenoval za oblastnega zdravstvenega inšpektorja vodjo mariborske bolnice in primarija g. dr. Janka Dernovška.

Pri mariborski oblastni skupščini je nastavljeno doslej tole uradništvo: ravnatelj uradov g. Ivan Gračner, vodja pisarne g. Gorkič, upravni uradnik g. Stegnar, šef gradbenega oddelka g. inž. Fišer, 1 poduradnik in 2 poduradnici.

Do prvega septembra so razpisana še mesta: šefa oblastne finančne uprave, enega podrejenega uradnika in 1 poduradnika. Oblastni gradbeni oddelek dobi poleg inž. Fišerja še enega inženerja, enega risarja in enega poduradnika.

Oblastni odbor in uradništvo je že nastanjeno v svojem novo kupljenem poslopju, kateremu manjka samo še dvorana za skupščinske seje.

Iz delovanja oblastnega odbora.

Na zadnjih sejah se je bavil oblastni odbor predvsem s povečanjem kopališč v Rog. Slatini in na Dobrni. Glede Rog. Slatine se je sklenilo, da se napravijo načrti, po katerih se bo dvignilo dosedanje zdraviliščno skladišče za eno nadstropje. Spodnji deli skladišča se bodo preuredili v švicarijo, v prvem nadstropju pa bo 30 novih sob za letoviščarje. Sklenjeno je tudi, da se pozida v bližini omenjenega skladišča novo poslopje, ki bo služilo v stanovanjske svrhe za goste.

Letošnja letoviščna sezona je pokazala, da imata obe oblastni zdravilišči premalo stanovanj in je moralo samo iz Slatine oditi okrog 1000 oseb, ki niso dobile preskrbe radi prenapolnjenosti.

Oblastni odbor je nakupil za Slatino in Dobrno po en nov osebni avtomobil za prevažanje gostov. Doslej sta imeli obe zdravilišči vsako po en avtoomnibus, a en voz ni zadostoval in je bila nabava novih avtomobilov nujno potrebna.

Veliko sej je imel oblastni odbor še z ozirom na preureditev zdravstvenih razmer v oblasti in glede prevzema kmetijskih šol.

Krekova mladina

REDNI LETNI OBČNI ZBOR CENTRALE KREKOVE MLADINE

se bo vršil v nedeljo, dne 28. avgusta ob 9 dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju.

Dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Govor.
3. Poročila načelstva:
   a) blagajnika,
   b) tajnika,
   c) predsednika.
4. Poročilo overovateljev zapisnika zadnjega občnega zbora.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Volitev:
   a) načelstva in namestnikov,
   b) nadzorstva,
   c) razsodišča.
7. Predlogi in sklepi.
8. Slučajnosti.

Vse podružnice naj zanesljivo pošljejo na občni zbor svoje zastopnike.

Popoldne se bo vršil skupen izlet vseh udeležencev občnega zbora na Teharje pri Celju.

Centrala.

Veličasten sprejem vestfalskih Slovencev na Jesenicah.

Že v sredo opoldne so se jeseniške ulice pričele odevati v slavnostno obleko, iz vseh hiš so se prikazovale zastave. Vsakdo je težko pričakoval trenutka, ko se bodo izletniki pripeljali na prvo postajo svoje stare domovine. Ob štirih popoldne je bilo na kolodvoru zbranih na stotine Jeseničanov, trg pred kolodvorom je bil nabito poln občinstva, katero je prišlo pozdravit svoje, v tujini bivajoče rojake. Točno ob napovedanem času je prisopihal vlak, godba katoliškega delavskega društva je zaigrala Slovenec, Srb, Hrvat, zaorili so navdušeni živijo-klici, vseh šestnajst železniških voz je bilo kot en sam val zastav.

Preden so se ugotovile formalnosti in carinski pregled, smo poizvedovali, kako so se vozili in slišati je bilo vsepovsod samo pohvalo, vse oblasti so jim šle kolikor le mogoče na roko. Predvsem gre tu zahvala g. obmejnemu komisarju Mešteroviču, carinskemu uradu, ki je opravil pregled v četrt ure, postajnemu načelniku g. Budanu za vsestransko naklonjenost. Zastopniki pripravljalnega odbora gg. izseljeniški nadzornik Fink, katehet Pivk in Jože Pirc so se peljali izletnikom v Podroščico nasproti in uredili vse potrebno za ugodnost pri potovanju.

Pred kolodvorom se je med tem zbrala vsa izletniška družba, broječa 650 oseb, med temi 20 iz Holandije in 2 iz Belgije, z okoli dvajset zastavami, rudarji v krojih in 19 nemških duhovnikov z drugimi prijatelji naših izseljencev, njim na čelu znani prijatelj naših rudarjev g. Tensundern, vikar v Gladbecku, katoliško delavsko prosvetno društvo na Jesenicah z vsemi odseki, zastavami, kroji itd.

Nato je goste pozdravil jeseniški župan g. Čufer kot župan prve občine na slovenski zemlji, na katere tla so stopili na Jesenicah, za njim so jih pozdravili g. Arnež kot oblastni poslanec, g. izseljeniški nadzornik Fink v imenu izseljeniškega komisarijata, in g. Franc Klinar v imenu jeseniškega delavstva. Za pozdrave se je v prisrčnih besedah zahvalil predsednik zveze 34 slovenskih vestfalskih društev, g. Anton Koncilja, rojak iz Prečne pri Novem mestu. Navdušeno so pozdravljali izletniki g. svetnika Kalana, katerega so večinoma vsi poznali, mu stiskali roko ter ga obsipali z raznimi vprašanji.

Odbor katoliškega delavskega društva je postavil 12 rediteljev, ki so izletnike peljali v posamezne, zanje določene lokale na večerjo, katero jim je oskrbel sprejemni odbor. Ko so se nekoliko odpočili in okrepčali, so se že pojavili na jeseniških ulicah, ki so kmalu nudile verno sliko naše delavske kolonije na Nemškem.

Že pred osmo uro je bil prostor pred katoliškim delavskim društvom poln gostov in domačinov, ki so se pri zvokih godbe veselo razgovarjali in pripovedovali drug drugemu svoje težnje tu in tam. Večeru je predsedoval predsednik kat. delavskega društva, g. župnik Kastelic je pozdravil goste v imenu jeseniške župnije, g. svetnik Jože Pirc pa v imenu ljubljanske občine ter pri tej priliki povabil izletnike na poset bele Ljubljane.

Le prehitro je minul večer med dragimi vestfalskimi Slovenci in utrujeni od dolge vožnje so se gostje podali k počitku, kajti zjutraj bo treba zgodaj pokonci; ob šestih jih vlak že popelje na Bled, h Kraljici Slovencev, nato **pa na Brezje, a v petek ob enajstih dopoldne pridejo v Ljubljano,** kjer jim sprejemni odbor priredi na kolodvoru slovesen sprejem. V pozdrav bo zaigrala tudi godba »Sloge«.

Nato se bo vršil sprevod v hotel »Union«, kjer jih pogosti mestna občina ljubljanska. Popoldne se vrši ogled mesta. Na tem mestu se sprejemni odbor najtopleje zahvaljuje g. ing. Tekavčiču, ravnatelju električne cestne železnice, ki je dovolil gostom brezplačno uporabo tramvajskih voz za ogled mesta. Naši rojaki se po končanih slovesnostih podajo na svoje domove širom naše domovine, Nemci pa ostanejo v Ljubljani še dva dni, da si natančneje ogledajo vse znamenitosti.

* * *

Prav neprijeten vtis pa je napravilo na naše goste dejstvo, da na naših železnicah niso dobili polovične vožnje, dočim sta jim Nemčija in Avstrija dovolili to ugodnost prav do naše meje! Nerazumljivo nam je to tembolj, ker so tozadevno **intervenirali pri generalni direkciji prometa vsi tozadevni merodajni naši uradi,** med drugimi **izseljeniški komisarijat v Zagrebu in vodstvo SLS v Ljubljani.** Toda še več. **Vozni stroški so znašali za osebni vlak okroglo 2000 Din preko normalne vozarine!**

»Ne razumem, gospodična,« je hitel postrežljivi oratar.

»Cosa ‚ne razumem'!« Šla je.

Dečko nese malico očetu na polje. Ves zaripel v obraz od pekočega solnca si je potegnil čepico globoko v oči.

»Bambino, sei Italiano?« ga je vstavila.

»Ne, Slovenec!« Odmaknil je kapo z glave in čakal novih vprašanj. Pa ni jih bilo. V spodnjo ustno se je zagrizla in z užaljenim okretom hitro odšla.

Mati je stopila z njive pod črešnjo. Tam ji je jokalo dete v zibki. Vsedla se je v zeleno travo, vzela v naročje malega črviča in ga dojila.

»O mamina!« se je vzradostila učiteljica Lucija, »capisce italiano?«

»Ne, draga moja.«

»Ne? Pri nas pa znajo govoriti italijansko že majhni otroci...«

Nadaljevala je pot. Pa ni več občutila prejšnje radosti, ni več videla zorečih vrtov, ni čula vriskanja srečnih ptičjih grl. Tesno ji je bilo v srcu:

»Kdaj se je to ljudstvo tako strašno pokvarilo, da je pozabilo svoj materini jezik, ki je le italijanski...«

Pa udarila je v tla: Če ne boste znali v enem letu vsi naše italijanske govorice, vas pobijem...«

— — — — — — — — — — —

Leto je zašlo. Učenica Lucija odhaja z žoltim kovčkom na postajo. Z očmi išče v polje, v loze:

»Maledetti campi! Ne pojete naše pesmi.«

Gleda v orače, v vesele rute deklet, ki pojo slovensko pesem.

»Diavoli!«

In še vidi otročiče, ki jih je v šoli s palico učila italijanskega jezika.

»Fanciulli, maledetti, maledetti...« Že druga je šla. Naše polje še cvete, loze šume, matere doje s slovensko krvjo svoje mlade gade; in slovenska dekleta pojo slovensko pesem s škrjanci na njivi.

Učenica Lucija, tudi ti pojdi na jug, vrni se tja, kjer že otroci znajo govoriti italijansko besedo, kot si nam povedala, tam je tvoj dom in tvoja kri, za našo naj ti ne bo mar, ker je ne razumeš...

•

»Praviš, podeštà, da sem nemaren, da se prav nič ne menim za slovensko mladino: da ji ne razodenem, kako sladko je življenje tistim, ki hočejo biti iskreni Italijani... Pa se motiš, podeštà, moj šef; da nisem nemaren, boš videl.«

Občinski tajnik, opaljani Sicilijanec, se je pri tej besedi grdo zaklel. In že je hitel po selu, se prijazno nasmihal fantom in dekletom in vabil na ples.

Zunaj sela ob beli cesti stoji oder. Ob robu so vsajene breze; od njih vej se pleto težki venci iz bršljana, iz rož. Iz vrhov rasto šopi praporcev, ki se divje tepo v veselem vetru. In trikolore se rišejo na prsih vseh mož in žena, ki so na jugu pustili domove in morali na sever v mrzel kras...

Nedelja. Godci godejo: sladki valčki zibljejo, polke udarjajo v strasten klic. Nič. Oder je prazen, niti en par se ne zavrti.

Pa kje ste, fantje, kje devojke, kje je vaša mlada kri, da se ne vrže v val muzike in vina in blaznega plesa? Ni jih...

O, glej, pravkar drve vozovi po beli cesti, ovenčani v jelčje in cvetje. Prav proti odru. Oddahnil se je vroči Sicilijanec, ki so mu oči zelenela v gnevu. »Allora! Grazie mille, ragazi, fratellini miei!«

Kaj to! Fantje se mu zarežijo v obraz: »Figo, če češ!« In še: »Hi!«

Voz za vozom naprej, v pesmi v vrisku, v diru.

»Cani, schiavi!« so teple za njimi besede iz divjega Sicilijanca...

Ob odru muzika zove, pa nihče je ne čuje.

Še ena misel se je hipno vzbudila v črnem tajniku: V cerkev! Tam vodi župnik Rafko shod dekliške Marijine družbe. Od lece do kamna pod korom se je nagnetlo zvestih Marijnih sestra.

»Alo, dekleta, plesat!«

»Marš ven! V cerkvi imam besedo jaz — pa nihče drugi! Hodi!«

V župniku Rafaelu je zavrelo v sveti gnev; Sicilijan je to čutil in se odplazil ven kot polit pes. Tudi v njem se je vzdigalo, ko je videl, da je naročil sode južnega vina in gnjati in sladkega peciva in muziko le za nezrele smrkavce, ki so se porivali ob ograji pred odrom... tistih, ki jih je čakal, ni od nikoder.

Iztrgal je nož in ga zabodel v zemljo: »Napoji se, jeklo, te zemlje, ki jo črtim kot pekel...«

Iz krčme je planila vesela pesem slovenskih fantov. Izrul je nož iz zemlje in udril z dvignjenim jeklom v krčmo. Prvemu mladcu, ki je pel, mu ga je do ročaja pognal v prsi. Rdeča kri mu je v dolgem curku brizgnila v obraz...

— — — — — — — — — — —

Kaj mi mar, ti opaljeni Sicilijan, če so te pognali nazaj v tvojo vročo zemljo, ker si ukral življenje nedolžnemu mladcu: ne bo se več vzbudil, če bi izlil ti, morilec, vso svojo kri na njegov grob. Pa zakaj si ga zabodel v srce? Le zato, ker ni čul tvojega strastnega klica — v sladek val! Videl je v tvojo podlo misel: če se zalučajo v vino in ples, jim ne bo več mar za Boga in domačo grudo. Ovel cvet bodo, ki ga pokosiš danes ali jutri. In na tej veliki groblji mladih mrličev bodo vstajali novi, vzcveli iz naše vroče južne krvi...

To je videl oni mladec in ž njim vsi. Zato se niso vrgli v val. Ti si sunil zato nož v čisto srce... Hodi in ne vrni se nikoli več!

Kupujte srečke

v korist zgradbe novega kat. društvenega doma na Jesenicah!

Žrebanje nepreklicno dne 28. avgusta 1927. Dobitkov je 1348. Glavni dobitki v rednosti: 25.000, 12.500, 7.500 in 5.000 Din. Srečke se naročajo pri KAT. DELAVSKEM PROSVETNEM DRUŠTVU NA JESENICAH. 6325

Slovenci v Italiji

★ **Nov župan v Šmarjah.** V nedeljo, dne 21. avgusta je bil izvoljen za župana občine Šmarje g. Josip Škrjanc, somišljenik SLS.

★ **Odpotovala** sta v torek v **Belgrad** gg. odbornika za kmetijstvo obeh oblasti in sicer Zupanič za mariborsko in dr. Milavec za ljubljansko. Oba odbornika spremlja h kmetijskemu ministru g. poslanec Ivan Vesenjak. Potovanje odbornikov je namenjeno končni ureditvi prevzema kmetijskih šol v obeh oblasteh.

★ **80 letnica J. Biankinija.** Bivši dalmatinski državni poslanec in bivši ministrski podpredsednik g. Juraj Biankini, prvi predsednik Jadranske straže, praznuje dne 31. avgusta 80 letnico rojstva. Neutrudnemu narodnemu delavcu in starosti jugoslovanskih novinarjev tudi naše iskrene čestitke!

★ **Podelitev župnije Črna pri Prevaljah.** Župnija Črna pri Prevaljah je podeljena g. Cirilu Razgoršku, župniku v Širjem. — Provizuro župnije Širje je prevzel župnik v Loki pri Zidanem mostu g. Mihael Šket.

★ **Volivni razglas.** Veliki župan ljubljanske oblasti g. dr. Vodopivec razglaša: Dne 12. septembra ob 9 dopoldne bosta pričela poslovati glavna volivna odbora za volitve v narodno skupščino (člen 76 volivnega zakona) in sicer: 1. za volivno okrožje Ljubljana—Novo mesto v Ljubljani v veliki dvorani na mestnem magistratu in 2. za mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško v Ljubljani v mali dvorani na mestnem magistratu. Predsedniki vseh volivnih odborov morajo v zmislu člena 75 zakona za volitve poslancev v narodno skupščino donesti zapečaten zavoj, v katerem so volivni spisi, dne 12. septembra svojemu glavnemu volivnemu odboru.

★ **Društvo za pospeševanje ciljev Lige narodov** obstoja v naši državi ne samo v Belgradu, kot je mnenja g. A. G., pisec včeraj priobčenega članka »Svetovne organizacije za narodne manjšine«, temveč tudi v Zagrebu in v Ljubljani. Zagrebško društvo je doslej izdalo že več brošur o Ligi narodov in priredilo celo vrsto predavanj. Na berlinskem kongresu letos junija sta društva naše države zastopala dva delegata iz Belgrada in g. prof. dr. Janko Pretnar, predsednik »Jugoslovanske Matice« in podpredsednik ljubljanskega Društva za Ligo narodov. Kdor se za to društvo, ki je važen faktor našega mednarodnega življenja, zanima, dobi vse informacije pri tajniku prof. dr. Pavlu V. Brežniku, prosvetni oddelek velikega župana, Ljubljana. Predsednik ljubljanskega društva je g. univ. prof. dr. Leonid Pitamic. Društvo je stopilo v stik z belgrajskim in zagrebškim društvom v svrho ustanovitve »Federacije Društev za Ligo narodov v Kraljevini SHS«.

★ **Izpremembe v učiteljski službi.** Po čl. 71 uradniškega zakona so bili prestavljeni nekateri nadštevilni učitelji in morajo nastopiti nova službena mesta 1. septembra, četudi ne dobe uradnega dekreta, sicer se smatra, da ne reflektirajo več na državno službo. Premeščeni so: **v ljubljanski oblasti:** Milica Škulj iz Nevelj v Tunjice pri Kamniku; Ela Čampa iz Peč na Brdo pri Lukovici; Ivana Ambrožič-Oražem iz Ribnice v Dolenjo vas, okraj Kočevje; Edvin Clemente iz Kočevske Reke v Banjaloko; Ivan Štefe iz Bukovice v Tržič; Štefanija Šmalc iz Ribnice v Št. Jernej pri Krškem; Milena Saksida iz Črmošnjic v Cerklje pri Krki; Ana Peršič z Viča v Št. Janž pri Krškem; Saša Dominko iz Mirne v Bučko pri Krškem; Danica Logar-Lederhas iz Zagorja ob Savi v Trebelno pri Krškem; Hedvika Stojkovič iz Hrušice v Št. Janž pri Krškem; Marija Paternoster iz Ribnice v Trbovlje, deška osnovna šola; Bogomila Čerin iz Šmartna pri Litiji v Trbovlje, dekliška osnovna šola; Avgust Šuligoj iz Reteč v Trbovlje-Vode, deška osnovna šola; Josipina Milavec z Rakeka v Stari trg pri Ložu; Valerija Zurc iz Novega mesta v Brusnice; Nada Vozel iz Trebelnega v Mirno; Božidar Černelč iz Mavrlena v Zagorje ob Savi; Emilija Dolinar-Marolt iz Hrastnika v Moste pri Ljubljani. — **V mariborski oblasti:** Maks Tvrdija iz Dobrepolj v Zavodno, okraj Slovenjgradec; Valentin Frece iz D. M. v Polju v Koprivnico, okraj Šmarje; Alojzij Nečimer iz Studenec-Iga k Sv. Duhu na Stari gori, okraj Ljutomer; Stanko Pogačnik iz Loga-Zaplane v Sredico, okraj Murska Sobota; Stanislav Žabjak iz Senovega v Tvrdkovo, okraj M. Sobota; Vilibald Zehrer iz Šmartna pod Šmarno goro v Šmiklavž, okr. Slovenjgradec; Vladimir Korbar z Ježice v Marenberg, okraj Dravograd; Otilija Križ z Viča v Naraplje, okraj Ptuj; Marija Bartol iz Ribnice v Marijo Snežno, okraj Maribor, levi breg; Zora Kuhar iz Šmartna pod Šmarno goro k Sv. Duhu pri Ostrem vrhu, okr. Maribor, levi breg; Vida Frelih iz Laverce k Novi Štifti, okraj Gornjigrad; Jelena Colnar iz Šenčurja v Dokležovje, okraj Dolnja Lendava; Alojzija Debeljak iz Voklega k Sv. Bolfenku v Slovenskih goricah; Ana Sekula od Sv. Jurija v Fokovce, okraj M. Sobota; Darinka Berce iz Št. Janža v Gederovce, okraj Murska Sobota; Marija Trtnik od Sv. Jurija v Kupšince, okraj Murska Sobota; Danica Rojina iz Šmartna pri Kranju k Sv. Andražu pri Velenju; Franja Hlebec iz Lesec v Vučjo gomilo, okraj M. Sobota; Elza Vračko iz Kapel pri Brežicah v Andrejce, okraj Murska Sobota; Albina Sketelj iz Radovice v Sv. Janž na Vinski gori, okraj Slovenjgradec; Marija Verovšek iz Polhovega Gradca v Melince, okraj Dolnja Lendava; Mihaela Rožič iz Kranjske gore v Dobje, okraj Šmarje; Božena Macak od Sv. Križa pri Litiji v Slivnico pri Celju, okraj Šmarje; Katarina Hlebec iz Krope v Kalobje, okraj Celje.

★ **Loterijski odbor** za postavitev novega doma na **Jesenicah** prosi vse one, kateri so prejeli bloke s srečkami, da iste gotovo vrnejo vsaj tako, da bodo do nedelje 28. avgusta oddani. Obenem naj za prodane srečke vpošljejo denar in sicer morajo položnice nositi vsaj datum 28. avgusta, ker bi se pozneje vplačane srečke ne mogle udeležiti žrebanja. Ravno tako prosimo posameznike, kateri so srečke prejeli in jih še niso plačali, da to nemudoma store, kajti, kakor že javljeno, je nastopil zadnji teden pred žrebanjem, ki se bo vršilo nepreklicno v nedeljo 28. avgusta. — Loterijski odbor za postavitev novega doma na Jesenicah.

★ **Za izboljšanje prometa.** Z ozirom na naraščujoči promet na postaji Dobrepolje se je sklenilo zaprositi prometno ministrstvo in železniško ravnateljstvo v Ljubljani za podaljšanje slepega tira in napravo nove rampe i. dr. V tem zmislu se je na ravnateljstvu včeraj zglasila deputacija interesentov in poslanec g. Škulj. Prihodnji teden pride na lice mesta komisija, da se z akcijo čim prej začne, kar bo dobrepoljski dolini v znatno korist.

★ **Nov Prosvetni dom.** Ob priliki katoliškega dneva v Dobrepoljah se bo 28. avgusta blagoslovil tudi novi Prosvetni dom. Težki so časi, težko rastejo danes domovi — a rastejo vendarle. Prosvetni dom, največji v ribniško-kočevskem okraju, v Dobrepoljah je dograjen. Lično zidana stavba je lahko vzor praktičnosti naših domov. Ima primerno dvorano, betonsko galerijo, prostor za godbo, prostoren oder, dve garderobi, shrambo za kulise in shrambo za telovadno orodje. Člani prosvetnih društev, udeležite se te slovesnosti in si dom oglejte!

★ **Še abstinentov** ne puste pri miru SDS-arji. V eni zadnjih številk »Jutra« se neki junak z jutrove dežele prav po demokratarsko in hinavsko zaletava v romanja, ki so se pred kratkim vršila na Trsat, Sv. Višarje in na Velehrad. Posebno mu je na potu sijajno uspeli tabor Svete vojske na Trsatu, ki ga hoče dotični prikazati kot klerikalno agitacijsko sredstvo za volitve. Protestiramo proti takemu vlačenju dnevne politike v delo kulturno-socialnega abstinentskega društva! Prizadeti udeleženci.

★ **Kdor želi napraviti, oziroma ohraniti sadni, odnosno grozdni sok brez alkohola,** naj se obrne na Brezalkoholno produkcijo v Ljubljani, Poljanski nasip 10, ki razpošilja tozadevna navodila brezplačno. Priložiti je treba, dva dinarja v znamkah za poštnino.

★ **Kam pa v nedeljo?** Na Tabor k Ponovi vasi, kjer imajo žegnanje. Takrat si lahko ogledamo tudi jamo župana Permeta, katera je lepo urejena ter so napravljeni lični hodniki in stopnice.

★ **Kmetijski tečaj za osnovnošolske učitelje na Kmetijski šoli na Grmu** se je zaključil dne 20. avgusta. Tečaj so deloma s prav dobrim, deloma z dobrim uspehom dovršili sledeči gg. učitelji: Dolgan Alojzij, učitelj, Trbovlje-Vode; Hočevar Franc, šolski upravitelj, Šmihel pri Novem mestu; Iskra Miroslav, slušatelj višje pedagoške šole v Zagrebu; Jenko Alojzij, učitelj, Ormož; Kavčič Drago, šolski upravitelj, Zgornji Tuhinj; Kavčič Ivan, šolski upravitelj- Medija-Izlake; Kerda Milan, učitelj v Št. Vidu nad Ljubljano; Lapajne Anton, učitelj, Št. Peter pri Novem mestu; Medic Avgust, učitelj, Odranci v Prekmurju; Možina Boris, učitelj, Mokronog; Karel Omerzu, učitelj, Trbovlje; Resman Ivan, učitelj, Dražgoše pri Železnikih; Šlibar Martin, učitelj, Toplice pri Novem mestu; Turk Stanislav, učitelj, Bled; Uršič Anton, šolski upravitelj, Trebelno; Vider Jožef, šolski upravitelj, Gorje pri Bledu. S tem tečajem so imenovani gg. učitelji dobili nekak pregled čez kmetijsko vedo in dosegli formalno usposobljenost za učitelje kmetijsko-nadaljevalnih šol. Želimo iskreno, da bi v tečaju pridobljene kmetijske nauke, ki naj jih izpopolnujejo z vestnim in temeljitim nadaljnjim študijem, čim prej mogli uspešno porabiti v kmetijskih nadaljevalnih šolah ter s tem pripomogli kmetskemu ljudstvu do lepših dni.

★ **Romanje na Sv. Višarje.** K našemu poročilu v Slovencu z dne 17. avgusta o tej prireditvi dostavljamo, da na Sv. Višarjah ni bil oddelek strojnih pušk, kakor smo pomotoma poročali, ampak oddelek vojaštva za vaje v gorskem radiu.

★ **Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo** se začnejo na zasebnem učnem zavodu And. Rud. Legata v Mariboru dne 12. septembra 1927. Prospekti, pojasnila in vpisovanje v prodajalni tvrdke **Ant. Rud. Legat in Co., Maribor, Slovenska ulica št. 7, telefon 100.**

★ **Urejena prebava in zdrava kri** se doseže z dnevno uporabo pol čaše naravne »Franz-Josef«-grenčice. Strokovni zdravniki za motenja v prebavi hvalijo **»Franz-Josef«-**vodo, ker pospešuje delovanje želodca in črevesa, poživlja menjavo snovi, osvežuje kri in omiljuje razdražljivost živcev. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah. 8823

★ **Kandiolin,** izdelek iz fosforja in apnenca, dovaja našemu organizmu snovi, ki jih potrebuje za svoj razvoj. Posebno se priporoča sportnikom, težkim atletom, ki z zavživanjem teh tablet dosežejo napram ostalim mnogo lepše uspehe. Poleg vsakdanje vaje se torej to sredstvo vsem sportnikom zelo priporoča.

★ **Ni dovolj,** če zahtevate pri trgovcu samo žitno kavo. Teh je več vrst. Če hočete res nekaj redilnega in okusnega, potem zahtevajte »Žiko« v rdečem zavitku! 5987

KUŠAKOVIČA KALODONT
najboljša pasta za zobe

★ **Opozarja** se na današnji oglas tvrdke Ženko Hribar, Celje, Slomškov trg 1 (pri župni cerkvi), ki je otvorila svojo veliko tovarniško zalogo vseh vrst pletenih izdelkov.

† Ignacij Thaler.

V Gornjem Dupleku pri Mariboru je v starosti 57 let umrl v petek 19. avgusta po dolgi mučni bolezni g. Ignacij Thaler, dolgoletni župan, cerkveni ključar, član raznih drugih zastopov ter predsednik krajevnega odbora Slovenske ljudske stranke pri Sv. Martinu. Dasiravno je mnogo trpel, vendar je prenašal trpljenje zelo vdano. Pred smrtjo je večkrat prejel svete zakramente. Njegov pogreb v pondeljek dne 22. avgusta je bil naravnost veličasten. Pet čč. gg. duhovnikov, na čelu jim dekan in stolni župnik Moravec, so spremljali rajnega na zadnji poti. Cela okolica je žalovala. Ko se je vil dolgi sprevod iz Žitečke vasi proti Sv. Martinu, so ljudje na polju in travnikih pokleknili in glasno molili za dušo rajnega. Po cerkvenih slovesnostih, ki jih je vodil stolni župnik mil. g. kanonik Moravec, se je razvil velikanski sprevod na pokopališče. Poslovili so se od pokojnika, ki je bil steber slovenstva in vodja krščansko mislečih v teh krajih, stolni župnik Moravec, prijatelj pokojnikov narodni poslanec Žebot, v imenu posojilnice pa g. Kostanjšek. Težko smo se ločili od groba tako dobrega in odličnega moža, kakor je bil naš Thaler. Naj mu bo Bog bogat plačnik za njegova dela. Thalerjevi družini pa naše sožalje.

Požar v Razvanju.

Včeraj zjutraj je nastal v Razvanju pri Mariboru na gospodarskem poslopju posestnika Lešnika ogenj. Gasilci iz Maribora so bili takoj na mestu požara z motornimi brizgalnami, toda ker ni bilo nikjer v bližini vode, so morali mirno gledati, kako ogenj uničuje hleve in gospodarsko poslopje. Pomagali so reševati živino in gospodarsko orodje, vendar je zgorelo nekaj perutnine in prašičev. V bližini gorečega poslopja vodi struga potoka, ki pa je sedaj brez vode, ker je zajezena v ribniku v parku vojašnice Kralja Petra, bivša vojaška kadetnica. Ako bi bili vodo iz ribnika izpustili, bi bilo mogoče še celo imetje rešiti.

Nesrečna družina.

V Melju pri Mariboru stanuje družina železničarja Müllerja. Nedavno se je njegovi ženi omračil um in odpeljali so jo v ljubljansko blaznico. Mož je ostal sam z dvema nedoletnima otrokoma. Strašno ga je potrla bolezen njegove žene in težko je šlo doma brez gospodinje. Upal pa je, da mu bo žena kmalu ozdravela in to upanje je še okrepilo veselo sporočilo iz blaznice, da se je stanje žene izboljšalo ter da se bo kmalu zdrava vrnila domov. Pred par dnevi je žena res prišla domov v največje veselje moža in otrok, toda kmalu je veselje prepodila žalost, ko je mož opazil, da žena ni normalna, da se še vedno kažejo znaki blaznosti. To ga je tako potrlo, da je postal sam čimdalje bolj zmešan in nekega dne je sklenil napraviti konec svojemu življenju. Dne 22. t. m. je neznanokam izginil od doma in včeraj je dobila mariborska policija obvestilo od orožnikov iz Vurberga, da so potegnili iz Drave truplo moža, ki je po opisu popolnoma sličen pogrešanemu Müllerju. V duševni depresiji si je končal življenje v valovih Drave. Na njegovo ženo je vest, da je mož izginil od doma, tako vplivala, da je ponovno zblaznela, skočila skozi okno ter se hotela vreči v Dravo. Komaj so jo sosedje ukrotili ter jo vnovič izročili bolnici, od koder pride zopet v blaznico. Največji reveži so mali otroci. Zanje se je zavzel mestni mladinski svet ter jih oddal v mestno otroško zavetišče.

Ljubljana

⊙ **Stvarno pojasnilo.** Z ozirom na notico včerajšnjega »Jutra« v zadevi prodajalke klobas gospe Baudek smo dobili z merodajnega mesta sledeče pojasnilo: Gospa Baudek je prišla v sredo 10. avgusta okoli 17 k namestniku tržnega nadzornika v mestno klavnico, proseč ga, da bi se ji povrnili stroški za postavitev stojnice na novem mestu. G. namestnik tržnega nadzornika ji je obrazložil, da nima ona za to odškodnino nikake pravne podlage. Rekel pa ji je, da naj se poskusi obrniti na mesarja g. O., ki ji bo morda dal iz svoje proste volje, s čemer bi lahko pokrila nastale stroške za postavitev stojnice na novem mestu. Mesar g. O. je na prošnjo in privatno intervencijo g. namestnika tržnega nadzornika, za katero intervencijo ga je naprosila gospa Baudekova sama, isti dal Din 1700 drugi ali tretji dan po tem dogodku, s katerim zneskom so stroški za postavitev stojnice na novem mestu trikrat preplačani. Zakaj pa se je stojnica sama prestavila, smo pa itak že pojasnili. Taka je cela zadeva. »Jutro« pa naj iz tega kar kuje svoj politično kapital. SDS to ne bo pomagalo na noge.

⊙ **»Ljubljana«** ima nocoj ob 8 vajo za mešan zbor. Vsi in točno! — Pevovodja.

⊙ **Krekova mladina, Ljubljana,** ima v petek, dne 26. avgusta ob 8 zvečer sestanek na Starem trgu 2. O življenju in vtisih iz Pariza bo predaval g. prefekt Ante Kordin. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

⊙ **Obrtniška stavbna zadruga** ima nocoj, v četrtek, svojo peto načelstveno sejo. Nadaljevanje razgovora o poslovniku. — Načelstvo.

⊙ **Pogreb** pokojne gospe Jeanne Marušič, soproge odvetnika dr. Drago Marušiča, se ne vrši v četrtek, temveč **v petek 26. avgusta ob pol 10 dopoldne.**

⊙ **Začetek šolskega leta.** Na ljubljanskih osnovnih šolah se prične šolsko leto 1. septembra. Vpisovanje učencev in učenk, v kolikor se že ni izvršilo ob sklepu šolskega leta 1926—27, bo dne 1. in 2. septembra. Roditelje opozarjamo, naj vpišejo svojo šoloobvezno deco le na šolo v okolišu, kamor po svojih stanovanjih spadajo, ker sme sprejemati vsaka šola le učence svojega okoliša. Podrobnejše je razvidno na šolskih deskah na posameznih šolah.

⊙ **Napredek Ljubljane.** Letošnja stavbna sezona v Ljubljani je prav živahna in je mnogo hišnih posestnikov dalo prenoviti, oziroma prebeliti svoja poslopja. Od večjih novih stavb naj omenimo samo veliki palači Pokojninskega zavoda in Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Ta cesta je sedaj blizu sodne palače vsa zabarikadirana z opeko. Delo pri obeh palačah napreduje izredno hitro in so temelji že gotovi. Naglo napreduje tudi tlakovanje Kongresnega trga. Asfaltiranje Knafljeve, Beethovnove in Gledališke ulice je pa že skoro končano. Prenovitev stolnice je že skoraj dovršena. Novost bo morda to, da dobi stolpna ura kolesje na električen pogon. Enako kolesje dobi magistratna stolpna ura. Bleiweisova cesta in Gosposka ulica sta dobili letos lep širok hodnik, tlakovan z asfaltom.

Greha in strahu

tihotapstva nam ni treba poznati. Saj kupujemo vse oblačilno blago tako poceni pri tvrdki **Drago Schwab, Ljubljana,** da se takemu zlu lahko izognemo.

⊙ **Ni jim v čast!** Kakor znano, vlada na Hrvatskem prav srdita volivna borba in se v tej borbi odlikujejo po ogabnem načinu agitacije zlasti samostojni demokrati. Ti so izdali velik barvan lepak s karikaturo Radiča, ki jaše na kmetovih plečih in z besedilom v verzih, s katerimi sramote Radiča — ne radi njegove napačne taktike ali pa radi njegovega programa, Bog ne daj — ampak radi njegovih osebnih lastnosti, češ, da je mesnat. Ta lepak so hrvatski samostojni demokrati poslali svojim bratcem v Ljubljano, ti pa so ga razstavili v izložbenem oknu uprave »Jutra«. Res, ni jim v čast samostojnim demokratom ta lepak. Pred njim se pogosto pripeti, da se kak debel pristaš SDS ugrizne v ustnice in jezen odide dalje.

⊙ **Otroško truplo v Ljubljanici.** V torek ob pol 8 zjutraj je delavec Franc Marinko, uslužben pri elektrarni na Fužinah, opazil blizu velike zatvornice pri slapovih Ljubljanice otroško truplo, ki ga je potegnil k bregu. Orožniška postaja v Vevčah je odredila, da preišče slučaj posebna komisija. Poklicana babica je ugotovila, da gre tu za dete ženskega spola, normalno, toda mrtvorojeno. Truplo je ležalo v vodi kvečjemu dva do tri dni. Truplo je mati vrgla v vodo najbrž iz strahu pred posledicami.

⊙ **Tatvine.** Tatovi so se spravili menda tudi na ženska kolesa. Branjevki Leopoldini Škerjančevi je neznan tat — ali mogoče tatica — odpeljal izpred njene prodajalne na Dunajski cesti žensko kolo v vrednosti 600 Din. — Neki ženski iz Prekmurja je bilo v bolnici ukradenih več predmetov in okoli 40 Din gotovine.

⊙ **Po nizki ceni** se dobe štajerska jabolka v trgovini Zupan na Sv. Petra cesti 35.

Maribor

SHOD SLS V MARIBORU.

V torek, dne 30. avgusta ob 8 zvečer se bo vršil v dvorani Zadružne gospodarske banke velik shod SLS.

Na shodu bosta govorila naš voditelj g. dr. Anton Korošec in naš kandidat g. Fr. Žebot.

Naši somišljeniki, vsi na ta shod! Naj bo to nekaka manifestacija Maribora, da odobrava politično delo SLS in njenega voditelja g. dr. Korošca!

Zaupniki in odborniki, storite glede agitacije za ta shod svojo častno dolžnost!

* * *

☐ **Uradne ure gg. oblastnih odbornikov.** Oblastni odborniki sprejemajo stranke v vili, Vrazova ulica 5: predsednik dr. Josip Leskovar vsak dan razen nedelj in praznikov ob 10 dopoldne; odbornik Marko Kranjc ob sredah in četrtkih od 11 do 12; dr. Andrej Veble v ponedeljkih in petkih od 11 do 12; Alojzij Zupanič ob torkih in petkih od 11 do 12; Jurij Kugovnik ob ponedeljkih in sobotah od 11 do 12.

☐ **Z orožne vaje** se je vrnil ravnatelj oblastnih uradov g. Ivan Gračner in zopet uraduje ter sprejema.

☐ **Nedostatek naše mestne klavnice.** V mestni klavnici, ki je sicer najmodernejše urejena ter je v tem oziru gotovo prva v državi, primanjkuje tehtnica za tehtanje manjše žive živine. Dosedaj se tehtajo svinje in teleta na decimalni tehtnici, na katere se mora živali na nogah zvezane nalagati. Živali se pri tem po nepotrebnem mučijo, poleg tega pa gre tehtanje silno počasi naprej. Klavnica naj bi nabavila modernejšo tehtnico z ograjo, v katero se živina požene ter stehta. Taka tehtnica ni draga, bila bi pa velike koristi.

☐ **Himen.** Poročil se je g. Martin Klemenčič z gdčno Romano Zemljič na Pobrežju. — G. Viktor Acceto in ga Irena Golob, roj. Saks, sta bila poročena 22. avgusta na Bledu. Poročal je katehet meščanske šole v Mariboru g. Avgust Šparl. Pričevala sta gg. Oskar Skušek in Ferdo Acceto.

☐ **Slabo informirani »Večernik«.** Včerajšnji »Večernik« prinaša poročilo o staležu uradništva pri oblastnem odboru ter navaja kot zdravstvenega referenta g. upravitelja Stegnarja. V resnici pa je referent za zdravstvo g. dr. Veble, oblastni odbornik. »Večernik« se sploh hoče ponašati s poročili o delovanju oblastnega odbora, pa vedno ob taki priliki ustreli kozla.

☐ **VIII. mednarodni vzorčni velesejem v Zagrebu** se vrši od 28. avgusta do 9. septembra. Posetnikom je dovoljen pri vožnjah po železnici 50 odstoten popust od rednih voznih cen na ta način, da velja pri odhodu kupljena cela vozna karta za brezplačen povratek, če se s potrdilom sejmske uprave v legitimaciji dokaže, da se je sejm res posetil. Ugodnost velja za odhod od 25. avgusta do 4. septembra, za povratek od 9. avgusta do 8, septembra. Sejmske legitimacije a Din 30 ter ugodnostne vozne karte iz Maribora se dobivajo v biljetarni Tujsko-prometne zveze v Mariboru, Aleksandrova cesta 35.

☐ **Za dunajski in graški velesejem** od 3. do 11. septembra se dobivajo izkaznice, znižane vozne karte in vsa pojasnila v biljetarni Tujsko-prometne zveze »Putnik« v Mariboru, Aleksandrova cesta 35.

☐ **Jesensko porotno zasedanje** se bo začelo 26. septembra.

☐ **Ponovne tatvine koles.** Mariborski kolesarji žive v zadnjem času v večnem strahu radi svojih koles, ki niso nikjer varna pred predrznimi tatovi. Ne mine dan, da ne bi bila javljena kaka kolesarska tatvina. Tatovi morajo biti dobro organizirani ter imeti nekoga, ki ukradena kolesa kupuje, kajti drugače bi jim policija sigurno že prišla na sled. Tekom včerajšnjega dne so bile izvršene zopet štiri tatvine koles.

☐ **Težka nesreča.** Voznik Ivan Korošec je vozil s svojim težko obloženim vozom včeraj preko Lajtersberga. Nasproti mu je prišel drug tovorni voz, ki se ni dovolj izognil. Korošec je prišel med dva voza, ki sta mu stisnila prsni koš, tako da je težko poškodovan obležal. Prepeljali so ga v bolnico.

Ptuj

Selitev. Pisarna odvetnika dr. A. Remca se je preselila iz minoritskega samostana (bivši prostori Kmečke hranilnice in posojilnice) na nasprotno stran Minoritskega trga 3, pritličje, levo.

Vinska letina. Jako ugodno vreme obeta letos kvantitativno dobro vinsko trgatev, ki ne bo nič zaostajala za letom 1917. Seveda bo vina žal malo.

Laško

Umrla je 6. avgusta najstarejša oseba v fari, vdova Marjeta Kolšek roj. Medved. Rojena je bila 29. 5. 1837, torej je že bila prekoračila 90. leto. Skoro do zadnjega je še hodila ter prihajala od eno uro oddaljenega Podvina v Laško ob nedeljah in praznikih, večkrat pa še tudi čez teden. Imela je lep pogreb.

Slovesnost. 7. avgusta je imelo tukajšnje gasilno društvo lepo slovesnost, blagoslovila se je nova motorna brizgalna. Ob pol 9 je bila služba božja, po službi božji pa se je blagoslovila brizgalna ob veliki udeležbi faranov. K slovesnosti so priničeli tudi zastopniki drugih gasilnih društev. Vsa prireditev se je dobro obnesla. Nova brizgalna priča o veliki delavnosti sedanjega odbora, zlasti njegovega načelnika ter pomeni lep napredek za gasilno društvo.

Novi gerent okrajnega zastopa dr. Godnič je prevzel posle ter započel, kakor se sliši, krepko akcijo za sanacijo gospodarskih razmer. Vsi mu žele vsestranskega uspeha.

Premovanje živine. To se vrši 27. avgusta. Priredi ga Kmetijska podružnica, subvencijonira pa okrajni zastop.

Občni zbor »Kmetijske podružnice« je bil dne 15. avgusta. V odbor so se izvolili gg. Mihael Hrastnik, Matevž Deželak, Franc Wernig, Franc Senica, Franc Gotar. Za načelnika je zopet izvoljen g. Mihael Hrastnik, enoglasno. S svojo vstrajno delavnostjo si je pridobil popolno zaupanje podružnice. Za delegate so se izvolili gg. Mihael Hrastnik, dr. Jerina, Matevž Deželak in Franc Senica.

Hrastnik

Umrl je v Studencih po dolgi bolezni delavec g. Speiser. Bolezen je dobil pri rudniku, ker je bil premalo časa v službi, ni imel nobene pokojnine. — V Studencih je umrla mlada delavka gdč. Sisec.

Težko je ponesrečil pri Dukiču v soboto tajnik »Krekove mladine« tov. Jože Jesenšek.

Čudna pota birokratizma. Tukaj je že več let zaposlen Pešl Jožef, doma iz Gradca. Že pred leti je prosil za sprejem v državno zvezo SHS. Tudi v občinsko zvezo Trbovlje je bil pogojno sprejet. Ker do sedaj ni dobil nobenega odgovora, je od časa do časa prisiljen prositi za podaljšanje bivanja v naši državi. Zadnje dovoljenje za podaljšano bivanje za eno leto mu je poslal g. veliki župan Ljubljanske oblasti dne 5. t. m. Par dni poprej je pa prejel od davčnega urada dve položnici, eno za 268.25 Din, drugo za 134.48 Din, z zahtevo, da plača vojaško takso. Kako se to ujema?

Volivno gibanje. Od steklarjev zvemo, da je imela nemška stranka pretekli teden shod pri g. Hofbauerju.

Slovenska krajina

Nov gerent v Dol. Lendavi. Dosedanji gerent Hribar v Dol. Lendavi je razrešen svojih poslov in je na njegovo mesto imenovan gerentom Elenier Sabo iz Srednje Bistrice. — Ob novi gerentski izpremembi si je vsakdo mislil, ko bi bilo enkrat že konec gerentskih imenovanj in bi se izvršile občinske volitve!

Nova maša. V nedeljo, dne 28. t. m. bo v Prekmurju letos že tretja nova maša. Daroval jo bo v Bogojini frančiškan p. Egidij Horvat. Novomašnik je končal študije v Zagrebu. V vinogradu Gospodovem mu želimo mnogo božjega blagoslova.

Zastrupljenje krvi. Koloman Drvarič, vajenec v Predanovcih, si je po nepriliki spustil na nogo pilo. Ker je bila pila precej težka, je prodrla skozi čevelj in je povzročila na nogi neznatno rano. Za rano se Drvarič ni zmenil. Dobil je zastrupljenje krvi in je čez nekaj časa umrl.

Dobrodelna veselica. Preteklo nedeljo je imelo prostovoljno gasilno društvo v Beltincih v Horvatovi gostilni dobrodelno veselico. Ker ima mlado gasilsko društvo mnogo prijateljev, je bila veselica dobro obiskana

Svinjska kuga se širi. Pred kratkim smo poročali, da se je pojavila v Turnišču in potem v Gomilici svinjska bolezen. Bolezen zavzema vedno večji obseg. Ne divja le v omenjenih vaseh, marveč se širi tudi v sosednih občinah. Več je hiš, kjer so že vse svinje poginile.

Ježica pri Ljubljani

Sprememba posesti. Valentin Jeromen je prodal svojo njivo ob Dunajski cesti kot stavbno parcelo. Kupil jo je zidarski mojster g. Saksida, ki bo, kakor čujemo, na njej zgradil več novih hiš.

Dograjene hiše. Dogotovljeni sta v tem tednu dve lični, enodružinski hiši in so se stranke že vselile, in sicer: Zalar Ivan, Stožice 94 in Alojzij Pajsar, Ježica 79

Poljske tatvine so se pojavile in se zadnji čas zelo množe. Zlasti krompir ni več varen pred tovrstnimi elementi, ki so menda na delu posebno v zgodnjih jutranjih urah. Nekateri posestniki, ki so najbolj prizadeti, so sami postavili stražo in odklanjajo vsako odgovornost za eventuelne nesreče — tako so dali oklicati v nedeljo pred cerkvijo. Opozarjamo na to stvar tudi poljskega čuvaja.

Kočevje

Smrtna kosa. V St. Freze je umrla Agata Kump v starosti 45 let. — V vasi Seč pri Polomu je umrl g. Anton Sporer. N. v m. p.!

Divje svinje so se pojavile v okolici Poloma in Črnomšnjic in delajo veliko škodo po polju in to zlasti koruzi in krompirju.

Krekova mladina. V nedeljo popoldne se je vršil redni občni zbor Krekove mladine. Na zboru je obširno poročal tov. Franc Kordin iz Ljubljane. Izvoljen je bil tudi nov odbor, ki je sestavljen sledeče: Predsednik Ivan Štefanič, železničar, tajnik Alojzij Vodušek, delavec in blagajnik Kužnik Franc, delavec. Določila se je tudi članarina za člane. Zbor je zaključil tov. Štefanič s pozivom: Na delo!

Metlika

Tatvine so zelo pogostne v naši okolici. V nedeljo so v Žumberku zopet ukradli par volov.

Orlovska prireditev se je v nedeljo nad vse pričakovanje dobro obnesla. Dasi so neki zlikovci ponoči nekaj hoteli mešati, je bila udeležba polnoštevilna. Posebno Metličani so se odrezali in zasedli vse mize. Gostov Orlov drugih ni bilo, kakor samo iz Črnomlja. Telovadba se je vršila v lepem redu. Proste vaje so zadosti lepo izvajali, le z godbo se v prvih taktih niso mogli zložiti. Na orodju so pa gledalce naravnost presenetili. Kajti pomisliti je treba, da so to kmetski fantje, ki telovadijo samo enkrat ali dvakrat na teden in poleg tega komaj eno leto stanovitno vadijo. Najlepša točka so pa bile vaditeljske vaje. Po telovadbi se je razvila zelo živahna zabava pri mizah. Vse je poteklo v najlepšem redu. Goste je prav lepo zabavala mestna godba do 9 zvečer. Upamo, da so vsi s prav dobrimi utisi odšli domov.

Naznanila o začetku šolskega leta.

Na državni dekliški meščanski šoli 1. v Mariboru (Miklošičeva ul.) se bo vršilo vpisovanje učenk v 1. razred v četrtek 1. septembra od 8. do 12. in od 15. do 17. ure, vpisovanje rednih učenk v petek 2. septembra od 8. do 12. ure. Otvoritvena maša bo 3. septembra ob 9. uri, začetek rednega pouka v ponedeljek 5. septembra ob 8 uri. Ponavljalni in razredni izpiti se bodo vršili 29. in 30. avgusta od 8. ure dalje. Tozadevne prijave je vposlati ravnateljstvu do 28. t. m. Natančnejše določbe so na razgledni deski.

Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, Turjaški trg 4-I, vpisuje gojenke 1. septembra od 8.—12. ure dopoldne.

Začetek šolskega leta na drž. moš. učiteljišču v Mariboru je 1. sept. Vpisovanje v 2., 3., 4. letnik in v vadnico je 3. septembra od 10. ure dopoldne dalje. Vse drugo je razvidno s črne deske v vestibulu drž. moš. učiteljišča.

Na meščanski šoli v Ljutomeru se vršijo ponavljalni in event. sprejemni izpiti dne 31. t. m. ob 8. uri. Dne 1. sept. ob 8. uri vpisovanje za vse razrede.

Na meščanski šoli v Mežici se bo vršilo vpisovanje v I. in II. razred v četrtek 1. septembra od 8.—12. ure. Novinci naj predložijo pri vpisovanju šolski izkaz osnovne šole, drugi pa letno izpričevalo. Vse nadaljnje o pričetku pouka bo razgaseno pri vpisovanju. — Ravnatelj.

Dekliški zavod »Vesna« v Mariboru. Vpisovanje za žensko obrtno in za gospodinjsko šolo se vrši 10. septembra od 9.—12. ure. Ponavljalni izpiti za I. in II. letnik ženske obrtne šole se začnejo 12. septembra ob 8. uri, 16. septembra pa redni pouk.

Prosveta

K UČNEMU NAČRTU ZA SLOVENŠČINO NA VIŠJI GIMNAZIJI.

Te dni se vrše po vseh srednjih šolah konference, kjer se določajo knjige za novo šolsko leto. Pri slovenščini se za višje razrede določajo tudi slovstvena dela, ki se bodo brala. Že stara tradicija je, da se smatra slovenščina na višji gimnaziji in realki za predmet, ki naj nudi dijaku ne samo vpogled v slovensko slovstvo, ampak naj ga seznani tudi z nekaterimi mojstrskimi deli svetovnega slovstva. Radi tega imate že v čitankah za šcine, da pri čitanju del iz svetovnega slovstva. Zdi se nam potrebno, da opozorimo ob tej priliki gospode strokovne učitelje slovenščine,, da pri čitanju del iz svetovnega slovstva ne pozabijo na grška klasična dela, ki so v marsikem oziru temeljna dela evropske kulture (Homer, Plato, Sophokles). Na ta način bi se doseglo na realnih gimnazijah, da bi abiturient imel vsaj nekaj pojma o grški kulturi. V splošnem naj bi se bralo na realni gimnaziji v vsakem razredu eno izmed tistih del v prevodu, ki se bero na humanistični gimnaziji v originalu. Tako n. pr. naj bi se v V. ali VI. razredu bral Omerzov prevod Iliade, v VII. razredu Plato-Sovrè, Sokratov zagovor, v VIII. razredu kaka tragedija. Na ta način bomo kmalu prišli Slovenci tudi do celotnega prevoda vsega Homera, ki ga pač mora imeti v prevodu vsak kulturen narod.

KULTURNA PEDAGOGIKA.

V založbi Slovenske Matice se je pravkar dotiskala kot redna publikacija za l. 1927.-28. knjiga »**Kulturna pedagogika.** Kažipot za razumevanje včlovečevanja« (250 str.), ki jo je napisal vseuč. prof. dr. K. Ozwald.

Ta knjiga je menda prvi poizkus, sistematično pokazati, da je tudi na kulturnem poprišču vzgojstva (izobrazba, pouk, vzgoja), kakor i sicer v življenju — »vse z vsem v zvezi«. S tem bi hotelo pred vsem drugim biti rečeno, da je vseh vrst prizadevanje na področju vzgoje, pouka in izobrazbe svojevrstno dogajanje, ob katerem kulturno življenje samega sebe **ohranjuje in oblikuje.** In pa, da je prav zato kultiviranje človeka, zlasti s kulturnim bitjem in žitjem kakega naroda.

S tega vidika skušajo **uvodna poglavja** izpričati, da se odigravanje vzgojstvenih pojavov po svojem bistvu neprimerno bolj razteza v dimenzijo **širine** in **višine,** oziroma **globine,** nego li domneva običajna šolska modrost, ki vzgojstvo istoveti s — šolskim učiteljevanjem ali s »pedagogiko« v zloglasnem, pedantičnem pomenu besede.

Jedro knjige se deli na dvoje: prvi del obsega splošno **kulturoslovje,** a drugi jemlje v pretres **šolske probleme.**

I. Kulturoslovni del prikazuje — sine ira et studio — glavne oblike, v katerih se dandanes odigrava **kulturno življenje** vse po svojih lastnih normah: **gospodarstvo** po ekonomskem načelu najmanjšega potroška sil, **znanstvo** po zahtevku resnice, **umetnost** po ideji lepote, **politika** po perspektivah moči, **socialnost** po vodilu ljubezni do bližnjega, **verstvo** po pojmu svetosti. Posebe izčrtana je struktura duše, kakor se je človeku izoblikovala v dobi in miselnosti **strojev.**

II. Drugi del pa razpravlja o **šoli** kot samosvojem **organu kulturnega življenja** in o šolskih vprašanjih, ki povsem organski poganjajo iz utripov tega življenja: o bistvu šole, njenih nalogah in oblikah, o reformnih težnjah na področju šolstva, o možnostih in mejah kulturne politike, o učiteljskem problemu itd.

Koncem vsakega poglavja so navedeni **naslovi takih knjih,** ki se dado s pridom čitati »za dopolnitev in poglobitev« prinesenega tekstа.

Knjiga se je rodila iz občutene **potrebe** po trdni **idejni podlagi,** raz ktero bi bilo mogoče pedagoška vprašanja v širokem, kulturnem pomenu besede **smiselno** staviti in reševati.

VIKTOR STESKA: SLOVENSKA UMETNOST. I. SLIKARSTVO.

Založila Družba sv. Mohorja. Str. 432 z 72 slikami. Cena broš. za ude 30 Din, za neude 40 Din, vez. za ude 39 Din, za neude 52 Din.

Ljubitelji slovenske umetnosti bodo z veseljem segli po tej knjigi. Dosedaj se je bilo težko orientirati v slovenskem slikarstvu; odslej bo delo olajšano. Pisatelj je v tej knjigi zbral, kar je mogel dognati o naših umetniških slikah in o naših slikarjih do zadnjih učencev Janeza Wolfa, samo zadnja doba še ni obdelana. Kakor po drugih deželah, tudi pri nas nimamo zelo starih slik; najstarejše so pač rokopisni okraski in freske po cerkvah. Rokopisni okraski segajo celo v 12. stoletje, nekatere freske pa v 14. vek. Vprav zadnje čase se gotske freske po trudu spomeniškega konservatorja dr. Fr. Steleta dvigajo iz tmine. Po kratki oznaki naše renesanse obravnava pisec našo baročno dobo. Ta doba je naša solnčna doba, ki nam je rodila največje slikarje. Bohinj nam je dal Valentina Mencingerja, Mengeš Franca Ilovška, Mekinje so rodile Fortunata Werganta (Brganta) in Ajdovščina Antona Cebeja. Hude vojne v drugi polovici 18. in v začetku 19. veka so bile umetnosti v kvar, zato mojstri te dobe ne dosegajo prejšnjih, le slikar čudodelne slike na Brezjah Leopold Layer se je včasih vzdignil do visoke umetnosti. Mnogo posla sta imela v tej dobi Janez Potočnik in Andrej Herrecin, v tujini so se pa proslavili J. Karel Schütz, bratje Janše z Breznice in Franc Kavčič (Cancig) iz Gorice. V prvi polovici 19. veka je mnogo delal Matej Langus v Ljubljani, v Trstu pa Josip Tominc iz Gorice. Pridna delavca sta bila tudi Pavel Künl in Goldenstein ter pokrajinarja Anton Karinger v Ljubljani in Marko Pernhart na Koroškem. Z Janezom Wolfom je nastopila zopet nova doba. Wolf sam je mnogo slik ustvaril, ki dičijo naše cerkve, vzgojil je pa celo vrsto umetnikov, ki segajo do naših dni. Ti so: bratje Šubici, zlasti Janez in Jurij, Miroslav Tomc, Simon Ogrin, Anton Ažbe, Ludovik Grilc, o. Aleksander Roblek, Anton Jelačin in Wolfov prijatelj Borovsky.

Omenili smo le nekaj slikarjev; knjiga našteva še 300 drugih.

Mohorjevi družbi smo hvaležni, da je izdala to knjigo, ki bo marsikomu odprla vpogled v nov svet. Čujemo, da je le malo izvodov tiskanih, zato upamo, da bo knjiga doživela drugi natisk. Če se to zgodi, bi pa želeli, da bi knjiga vpoštevala tudi našo najnovejšo dobo.

Pevska zveza

Radovljiško pevsko okrožje priredi v nedeljo 28. avgusta ob pol 4. pop. v Kat. Prosv. Domu pevski koncert z naslednjim sporedom: 1. E. Adamič: Svatovske pesmi, 2. A Dolinar: Doma — mešani zbor z Jesenic; 3. Fr. Ferjančič: Planinarica, 4. M. Tomc: Zazibalka — meš. zbor z Begunj; 5. J. Klemenčič: Balada — moški zbor s Koroške Bele; 6. J. Ocvirk: Zori rumeno žito — meš. zbor s Koroške Bele; 7 K. Adamič: Ples kralja Matjaža, 8. Fr. Ferjančič: Slepec — meš. zbor z Mošenj. — Nagovor. — 9. Fr. Kimovec: Dekle daj mi rož rudečih, 10. Fr. Jordan: Soča — meš zbor s Kranjske gore; 11. Iv. Laharnar: Kadar mlado leto, 12. Fr Kimovec: Ti boš pa doma ostala — meš. zbor z Gorij; 13. E. Hochreiter: Jerica — meš. zbor z Radovljice; 14. O. Dev: Še ena — moški zbor z Radovljice — Skupni zbori (200 pevcev) zapojo: 15. Fr. Kimovec: zaročenka, moški zbor; 16. J. Klemenčič: Oj povejte ptičke, meš. zbor. — Skupni zbor vodi okrožni pevovodja g. Gustl Fabjan. Dolžnost vseh naših gorenjskih prosvetnih društev je, da to prireditev vpoštevajo in se je po svojih članih v najobilnejšem številu udeleže. Prednost in požrtvovalnost posameznih zborov mora najti primeren odgovor! Torej na svidenje v nedeljo na Jesenicah!

Glasba

»Pevec«, glasilo Pevske zveze. Izšla je štev. 7.—8. Vsebina: Članki: Dr. A. Dolinar: † Jakob Aljaž. Dr. J Čerin: Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turških godb. Naši pevski tečaji. Vestnik P. Z.: I. koncert maribor. pevskega okrožja. — Ljutomer. — Pevski odsek Kat. prosvetnega društva v Št. Vidu pri Stični. — Med najaginejšimi društvi v »P. Z.« je gotovo pevsko društvo z Ježice pri Ljubljani. — Sv. Jedert nad Laškim. — V letošnjem avgustu. — V avgustu se vrši pevski tečaj. — Iz uredništva. — Iz koncertnega življenja: Poseben dogodek je bil 50letni jubilej. — V ponedeljek 13. junija. — V torek 14 junija. — »Pevska zveza« — Na binkoštne praznike. — Koncert akademskega pevskega zbora. — Učiteljski zbor. — Razne vesti: V »Dom in Svetu«. — »Pevec« v Ameriki. — V slovenskem delu Koroške. — Bratsko hrvatsko pevsko društvo »Kolo«. — Državni izpit iz glasbe za srednje šole. — Doktorjem filozofije — Največje pevsko slavje nemškega naroda. — Nove skladbe: Franc Marolt: Kraljici Slave. — Fr. Bernik: Evharistične šmarnice. — Alojzij Mihelčič: Mašne pesmi. — Anton Jobst: Šest mašnih pesmi. — Iz glasbenih listov: »Cerkveni Glasbenik«. — »Sv. Cecilija«. — Glasbena priloga. — »Glazbeni vijesnik«. — »Jugoslov. Muzičar«. — Zbori. — Priloga: Dr. A. Dolinar: Materi Milosti, moški zbor. — V. Mirk: Oj slovenska zemljica, moški zbor. — Dr. A. Schwab: Ptička, moški zbor. — Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 Din. Naroča se v upravi na Miklošičevi cesti 5.

KUPUJTE SREČKE II. STADIONSKE LOTERIJE

Glavni dobitek vila »Stadion«, Din 160.000.—.

Turistika

Podružnica SPD v Kranjski gori vabi vse svoje člane na izredni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 3. septembra ob 20. uri v hotelu »Razor« v Kranjski gori. Dnevni red: Volitev delegatov v skupščino.

Sport

SK Ilirija. Odbor opozarja članstvo, da je klubov sportni prostor oddane danes od 16 dalje SK Slovanu za njegov jubilejni semifinale in da je igrišče od te ure dalje za običajni trening zatvorjeno. Nogometna sekcija ponovno objavlja, da se vrši trening za I. skupino v petek (jutri) ob 18 in ne danes, za juniorsko skupino pa v soboto ob 18. — SK Ilirija.

II. kolo jubilejnega nogometnega turnirja S. K. Slovana. Danes ob 5 popoldne se bo na igrišču S. K. Ilirije odigralo semifinale med obema zmagovalcema I. kola. Občinstvo opozarjamo na to tekmo, kjer se srečata dva stara rivala, ki se poskušata že par let sem nadvladati drug drugega. Res je zadnje čase moral Hermes dvakrat kloniti Slovanu, toda posebno drugič le po izredni sreči Slovana. Za turnir pa sta se kakor se vidi, oba kluba pripravila in bosta na vsak način dala vse iz sebe, da vrže svojega nasprotnika iz nadaljnega tekmovanja.

S. K. Jadran. Danes ob 19.30 sestanek nogometašev v Koleziji, radi prijateljske tekme izven Ljubljane. — Načelnik.

Motoklub »Ljubljana« vabi člane za nedeljo 28. t. m. na celodnevni izlet čez Turjak, Vel. Lašče k Cerkniškemu jezeru. Tu se ravno sedaj nudi prilika ogledati si čudoviti Kraški teren, to je žrela, ker je jezero sedaj usahnilo. Ker si sportna komisija prizadeva poleg gojitve motociklističnega sporta tudi spoznavanje ožje domovine, se nadeja obile udeležbe. Zbirališče pred kavarno Europo. Odhod ob 7. uri.

Pri mednarodni dirki dne 13. in 14. avgusta letos na težavni alpski progi v Švici, je dosegel Rosenberger na Mercedes-Benz-motorju s Continental obroči v razredu dirkalnih voz prvenstvo v vožnji čez prelaze, ker je najhitrejši med vsemi vozači, ker je premagal dosedanjega prvaka Masettija. Dalje je dosegel nov rekord Caracciola z enakim vozilom v razredu turnih in športnih voz. Vrhu tega se je doseglo na Continentalu še 17 drugih razrednih zmag.

Zahvale

Rdeči Križ — okrožje Polzela, Braslovče, Gomilsko, Šmartno ob Paki, se prav lepo zahvaljuje braslovškim dijakom in drugim, ki so pripomogli k uprizoritvi dobro uspele Molierove veseloigre »Namišljeni bolnik«, ter s tem položili gmotni temelj podružnici Rdečega Križa za celo okrožje. Želi in pričakuje se zopetna prireditev o Božiču

Gospodarstvo

Hmelj.

Maribor, 25. avg. V mariborski oblasti so v zadnjih letih pod hmeljem sledeče površine:

Leta 1925.	750 hektarov,
leta 1926.	1012 hektarov,
leta 1927.	1881 hektarov.

Največ hmelja se prideluje v celjskem okraju (letos 1338 hektarov), potem sledi slovenjgraški (147 ha), prevaljski (132 ha), gornjegrajski (115 hektarov) in Maribor desni breg (64 ha). Drugi okraji imajo le manjše površine.

Pridelek od hektarja je bil v letu 1925. okoli 7.6 mq, leta 1926. okoli 6.9 mq. Letošnje leto je golding nastavil manj cvetja kot v minulem letu, vsled tega bo pridelek nižji, pri starem hmelju morda 5 mq od 1 hektara, pri novem pa morda 120 kg od hektara.

Obiranje hmelja se je splošno začelo ta teden in sicer 16. avgusta. Opaziti je bilo posebno na Veliki šmaren veliki dotok obiravcev v Savinjsko in Dravsko dolino. Glede mezde obiravcem je glavna skupščina hmeljarskega društva v Žalcu sklenila, da se naj plačuje za en škaf svežega hmelja pri trikratni hrani in primernem stanovanju 2 Din. V Dravski dolini se plačuje 2.50 Din.

Novi nasadi so se skoraj povsod dobro razvili, kar ni čudno, ker je bilo vreme vsestransko ugodno. Naravnost lepi pa so v Dravski dolini. Na žalost se vidi med mladimi nasadi še dosti vmesnih sadežev kakor koruze, pese i. dr., kar je zelo kvarno za nadaljni razvoj nasada.

V krajih z novimi nasadi se zelo občuti pomanjkanje sušilnic. Računa se, da je za pridelek 15 mq potrebna ena mala sušilnica. Pri dobri konjunkturi bo v bodočnosti kazalo, da se po par hmeljarjev združi v svrho zidave sušilnic.

O ceni se še malo govori. Imenuje se cena 75 Din za kg goldinga.

Navzlic zapeljivi ceni v zadnjih letih vendar ni priporočati prevelikih ploskev dati za hmelj, da naši poljedelci ne izgube značaja kmeta. Sprememba v čistega »hmeljarja« je v splošnem riskantna, ker je hmelj eksportni predmet z zelo menjajočo ceno.

Zanimanje za hmeljsko razstavo v Žalcu (4. do 11. sept. t. l.) je zelo veliko.

Žalec, 24 avg. Iz hmeljarskih krogov smo prejeli sledeče zanimive podatke:

Včeraj se je prodalo par stotov po 60 in 65 dinarjev, vendar pa producenti zadržujejo prodajo večjih množin. Obiranje bo povečini končano ta teden. Vesti iz inozemstva le niso tako ugodne, kakor so jih dajali še pred nedavnim: stanje v Češkoslovaški je srednje radi raznih bolezni kot so kodrikavost (Kräusel) in porjavelost kobul, ki nastopa zadnje čase ptecej občutno in morajo hiteti z obiranjem. Hvaliteta je srednje dobra, pridelek zaostaja v količini za lanskim, ker je radi pomladne suše 80 odst. drugoletnih nasadov brez pridelka. Začetki obiranja so glede množine zelo razočarali.

V Nemčiji nastopa po petdnevnem deževju preteklega tedna pogubonosna peronospora z vso silo in hitijo hmeljarji reševati, kar se rešiti da, s predčasnim obiranjem, ki pa pokvari vso kvaliteto, da o teži sploh ne govorimo. Ravno tako nastopa peronospora v Franciji in Belgiji, kjer je istotako zelo mokro leto. Poročila so vsak dan bolj neugodna.

Starih zalog hmelja v inozemstvu ni.

Cene v inozemstvu. Nürnberg, 22. avg. Dovozov ni; promet 10 bal; plačevalo se je: za novi tržni hmelj 250, novi virtemberški 275 ter halertauski 200—225 mark. — Žatec, 22. avg. Žateški hmeljarski gremij je določil nakupno ceno za hmelj s 2400 Kč za 50 kg. Lani v začetku kampanje — 24. avg. — je bila nakupna cena 2800—3200 Kč, 11. septembra pa zvišana na 4000—4200 Kč.

• • •

Ogled in premovanje konj v mariborski oblasti. Konjerejsko društvo za mariborsko oblast priredi letos ogledovanje in premovanje plemenskih konjev kakor običajno, dne 3. sept. v Ljutomeru, 5. sept. v Šmarju pri Jelšah, 13. sept. v Ptuju, 14. sept. v Ormožu, 21. sept. pa v Konjicah.

Posojilo mesta Osijek. Kakor poročajo iz Osijeka, namerava mestni komisar najeti pri neki belgrajski banki posojilo v znesku 450.000 funtov šterlingov, t. j. ogromna vsota 124 milijonov dinarjev.

Nove sladkorne tovarne. Pred nedavnim se je ustanovila v Sivcu zadružna sladkorna tovarna, ki začne že v sledeči kampanji z obratovanjem. Sedaj poročajo o akciji za ustanovitev tovarne v Somboru, nadalje o pripravah za ustanovitev treh novih tovaren. V Bački obstojajo že sedaj štiri tovarne in bodo pač morale vse delati največ za izvoz, ker je naš konzum za nje vse premajhen.

Brezposelnost v naši državi. Iz mesečnega poročila Hrv. esk. banke posnemamo, da je znašalo število brezposelnih v juliju 1927 55.236 napram 53.292 v juniju t. l. Število brezposelnih se je torej povečalo za 3.6%, kar je v tej letni dobi pomembno. Od januarja letos pa do julija se je število brezposelnih gibalo sledeče: januar 51.016, februar 53.662, marec 52.987, april 69.413, maj 53.843, junij 53.292 in julij 55.236.

Poostrena devizna kontrola v Italiji. V zadnjem uradnem listu je objavljen dekret, ki razširja pravice vlade za ureditev prometa z inozemskimi valutami na vse ukrepe, ki bi bili potrebni za obrambo italijanske valute.

Avstrijsko-jugoslovanska trgovina. V mesecu juliju t. l. je bila avstrijska zunanja trgovina radi znanega štrajka pasivna za 85.5 milijona šilingov napram 74.6 milijona v juniju t. l. V prvih sedmih mesecih t. l. je znašal uvoz 1633 milijonov, od tega iz Jugoslavije 93.8, izvoz pa 1079, od tega v Jugoslavijo 25.4; za prvih sedem mesecev lani so podatki: uvoz 1544 (iz Jugoslavije 76.4), izvoz 944 (v Jugoslavijo 28.7) milijonov šilingov.

Polom na berlinski borzi. Letos je prišel že drugi polom na borzi. Ne da bi se prej pojavili kaki posebni znaki, so dne 23. t. m. kurzi naenkrat začeli padati, čeprav je industrijska konjuktura dobra in položaj na denarnem trgu ugoden.

Konkurenca Londona z Newyorkom. Londonski finančni krogi se z vsemi sredstvi trudijo povzpeti zopet na predvojni dominantni položaj na mednarodnem trgu: Angleške banke so znižale od 1 na ½% provizijo, ki jo morajo plačevati kontinentalne Evropske banke za menice, tekoče 1 leto. To smatrajo ameriški bankirji za konkurenčni ukrep, ker se v Newyorku še vedno plačujejo po 1 ali 1½%. Seveda je sedem ali osem bank v Newyorku znižalo takoj te obresti od 1 na ¾%. Pred vojno je imel Newyork majhen pomen, sedaj pa nadkriljuje London in v tem času cenijo na 700—800 milijonov dolarjev vrednost menic eskontiranih v Newyorku.

v **Dunaj**, 24. avg. (Izv.) Generalno ravnateljstvo »Nacionalne banke« je znižalo obrestno mero od 7% na 6½%.

Borza

24. avgusta 1927.

DENAR.

Privatna ponudba deviz je bila tudi danes znatna. Narodna banka je intervenirala le v devizah Curih in London. Nudeni so bili brez povpraševanja Praga po 168.55 ter ef. šilingi po 8.002. Trsta je bilo zaključenih 10.00 po 309.75 (včeraj 309.50). Promet je bil znatno večji kakor včeraj. V Zagrebu je bil Trst dražji kakor v Ljubljani.

Ljubljana. Devize: Curih 10.935—10.965 (10.95), Dunaj 7.99—8.02 (8.005), London 275.85—276.65 (276.25), Newyork 56.68—56.88 (56.78), Praga 168.55 bl., Trst 308.75—310.75 (309.75). — Valute: ef. šil. 8.002 bl.

Zagreb. Berlin 13.515—13.545, Curih 10.935—10.965, Dunaj 7.99—8.02, London 275.85—276.65, Newyork 56.65—56.85, Pariz 222—224, Praga 168.158—169.958, Trst 308.94—310.94.

Curih. Belgrad 9.13, Amsterdam 207.85, Berlin 123.52, Budimpešta 90.57, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.35, London 25.21375, Newyork 518.65, Pariz 20.33, Praga 15.37, Trst 28.257, Sofija 3.75, Bruselj 72.20, Madrid 87.45, Kopenhagen 138.25, Stockholm 139.20, Oslo 134.90, Helsingfon 13.05, Varšava 58, Atene 6.80, Carigrad 2.87.

Trst. Belgrad 32.30—32.34, Curih 351.50—355.50, Dunaj 261.50, London 89.22—89.27, Newyork 18.32—18.34, Pariz 71.90—71.95, Albanija 354.50—358.50, Praga 54.15—54.65.

Dunaj. Devize: Belgrad 11.49¼, London 34.49¼, Milan 38.60½, Newyork 709.60, Pariz 27.815, Varšava 79.24. — Valute: dolarji 70.750, francoski frank 27.90, lira 38.74, dinar 11.48, češkoslovaška krona 21.03.

Praga. Devize: nespremenjene. Dinar nespremenjen.

London. Belgrad 276, Amsterdam 12.13125, Berlin 20.415, Bruselj 34.98, Bukarešt 7.87, Curih 25.2125, Newyork 4.8616, Pariz 124.02, Trst 89.253, Madrid 28.84, Kodanj 18.1525, Oslo 18.69, Stockholm 18.115, Buenos Aires 47.93, Rio de Janeiro 5.84.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska 197—199, Ljublj. kreditna 142 den., Merkantilna 90 bl., Praštediona 850 den., Kred. zavod 160, Kranjska ind. dr. 350 den., Dušik-Ruše 260—270, Vevče 135 den., Stavbna 56 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 86—86.25, agrari 50.25—50.50, vojna odškodnina 354.75, sept. 357, Hrv. esk. 91—92, Kred. 91, Hipobanka 55, Jugobanka 91, Praštediona 850—860, Ljublj. kreditna 142 den., Šečerana 500, Drava 565—600, Slavonija 16, Trbovlje 470, Vevče 137.50—142.50.

Trst. Adria 179, Assicurazioni Generali 4.440, Cosulich 178, Riunione adriatica A. in B. 2210, Tripcovih 264, Split cement 180, Dalmatia 110, Oceania 105, I. Lloyd 735.

Dunaj. Efekti: Don. savska-jadr. 79.10, Alpine 43.75, Trbovlje 57.77, Dušik-Ruše 35.50, Mundus 163, Slavex 12.40, Slavonija 1.70.

BLAGO:

Ljubljana. Les: zaključeno: trami po noti kupca f. v. n. p. 2 vag. po 250; iščejo se: deske smreka-jelka 20 mm od 16 cm III., nadalje bukovi plohi obrobljeni paral. od 38 mm — 100 mm I. II. III.; tendenca mirna.

Deželni pridelki: vse samo ponudbe: f. slov. p. 30 dni plačila: pšenica bč. nova 78—79 kg, 2 %, ml. tar. prompt 342.50—345.50, ista za septembr 345.50—347.50, sr. nova 78—79 kg, 2 %, ml. tar. prompt 335—340, slav. nova 78—79 kg, 2% ml. tar. prompt 330—335; koruza bč. nav. vozn prompt 260—262.50, ml. tar. 255—257.50, pš. moka f. Lj. pri odjemu cel. vag. plačilo po prejemu 510. Zaključkov ni bilo; tendenca mirna.

Novi Sad. Pšenica: gornje bč. 78—79 kg 295, bč. 78—79 kg 295—297.50, gornje bč. 79 kg 297.50—300; oves: bč. 200—205, sr. 205—210; koruza: bč. 205—207.50, bč. par. Ljubljana 240, sr. par. Indijа rel. Relgrad 207.50—210; moka: 00 gg bč. 435.50—440, št. 2 bč. 417.50—422.50, št. 5 bč. 387.50—392.50, št. 6 bč. 340—345, št. 7 bč. 275—280; otrobi: bč. v juta vrečah 190—192.50.

Knjige in revije

»Mladost«. Izšla je štev. 8. s sledečo vsebino: Prosveti in omiki: F. Strah: Beseda za poletje. — F. K. R.: Bodimo značajni Orli! — F. Strah: Suh list. — V. Winkler: Kukavica. — Mlademu mrvecu Ludviku Domanjku. —

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI priporoča gg. katehetom sledeče knjige:

Bopp L., **Das Jugendalter und sein Sinn. Eine Jugendkunde zur Grundlegung der Jugendführung.** 340 str., vez. 112 Din.

Dauerböck P. J., **Das Wort Gottes an die Kleinen.** Kinder-Homilien auf alle Sonn- und Festtage nebst Gelegenheitsansprachen. 159 str., nevez. 30 Din.

Dörner K., **Die Stunde des Kindes.** Kinderpredigten. 284 str., vez. 94.50 Din.

Fahnenbruch F., **Kinderpredigten.** 78 str., vez. Din 32.50.

Fahnenbruch F., **Der Gottesdienst des Kindes. Ansprachen über das religiöse und sittliche Leben des Kindes.** 104 str., nevez. Din 35, vez. Din 46.

Gatterer M. S. J., **Kinderseelsorge.** 222 str., nevez. Din 75.

Gatterer M. S. J., **Katechetik.** 656 str., nevez. Din 198.

Gürtler E., **Vollständige Katechesen für das erste Schuljahr.** 183 str., nevez Din 29.50.

Heiser H. A., **Die Frühkommunion der Kinder.** Praktische Anleitung für Priester, Eltern und Erzieher. 133 str., nevez. Din 41.

Hoffmann, **Handbuch der Jugendkunde und Jugenderziehung.** 416 str., vez Din 98.

Mosterts K., **Jünglingseelsorge.** Ziel und Aufgaben einer planmässigen Seelsorge für die heranwachsende männliche Jugend. 349 str., vez. Din 108.

Köhn J., **Saat und Ernte.** Lebenskundliche Besprechungen zur Einstellung der jugendlichen Seibsterziehung auf dem Familienberuf. 169 str., vez. Din 50.

Mayer Dr. H., **Katechetik.** 179 str., vez Din 52.

Meizler Dr. F. G., **Erziehe zur Wahrhaftigkeit.** 288 str., vez. Din 68.

Ries Dr. J., **Katholische Lebensführung.** Gedanken für Fortbildungsschule und Christelehre. 230 str., vez. Din 65.

Um Sitte und Sittlichkeit. Ein Kommentar zu den Katholischen Leitsätzen und Weisungen zu Selbsterziehung auf den Familienberuf. 169 str., vez. Din 60.

Inserirajte v „Slovencu"!

V Tržiču na Gorenjskem se proda velika

stanovanjska hiša

s tremi gospodar. poslopji in velikim vrtom. Stanovanja takoj prosta. — Poizve se pri Stanislava Pollaka dediči Tržič.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 24. avgusta 1927. Višina barometra 308·8 m

Opazovanja kraj	čas	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin ob opazovanju	Vrsta padavin v mm do 7h	Najvišja temp.	Najnižja temp.
	7	762·6	18·2	78	E 2	0	megla			14·6
Ljubljana (dvorec)	14	759·3	25·5	51	SE 1	0				
	21	757·7	20·8	89	mirno	0				
Maribor		763·2	19·0	75	SW 4	0			29	15
Zagreb		763·0	20·0	74	SSE 2	0			31	17
Belgrad	8	761·3	24·0	63	mirno	0			35	20
Sarajevo		762·2	22·0	51	mirno	0			34	15
Skoplje		761·6	27·0	44	mirno	1			35	16
Dubrovnik		759·1	24·0	77	mirno	0			28	15
Split		760·3	28·0	43	mirno	0			36	26
Praga	7									

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za četrtek, dne 25. avgusta 1927: Vreme ostane nadalje lepo

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar. 51

— Joj, pomiluj Bog, — je rekel, — kakšen junak si, Peter Serdjukov.

Odgovoril sem mu:

— Nisem junak, vaše visokoblagorodje, temveč velik grešnik. Noče me imeti ne zemlja ne voda.

Vprašal me je:

— Kaj si zagrešil?

— Veliko nedolžnih duš sem pogubil v svojem življenju, — sem mu odgovoril in mu povedal ponoči v šotoru vse, kar sem vam zdaj pripovedoval.

Polkovnik me je do konca poslušal, se zamislil in rekel:

— Pomiluj Bog, koliko si moral prestati in vedno sam. Predvsem pa te moramo, prijatelj, narediti za častnika. Na vsak način bom zate prosil odlikovanje.

— Kakor hočete, — sem mu rekel, — a prosite obenem, naj se poizve, ali imam prav, če trdim, da sem umoril ciganko?

— Dobro, — je rekel, — napišem tudi o tem.

Poslal je uradno pismo. Papirji so dolgo potovali, in končno smo dobili pogrešen odgovor. Notri je stalo, da nikoli ni bilo v onih krajih s kako ciganko nobenega sličnega dogodka. Neki Ivan Severjanov je tam resnično živel in služil pri knezu, toda poslal je pozneje odnekod denar in se odkupil tlačanstva. Umrl je kot svobodnik v hiši državnega kmeta Serdjukova.[1]

— No, kaj sem hotel storiti? Kako naj bi bil dokazal svoj zločin?

Polkovnik pa je rekel:

— Nikar se ne obrekuj več po nedolžnem, prijatelj. Veš, malo se ti je zmešalo, ko si plaval čez Kojso, od strahu in mrzle vode. Jako vesel sem zate, da vse to ne drži, kar si očitaš. Zdaj boš častnik: to pa ni slabo, prijatelj, pomiluj Bog!

Zdaj sem še sam postal zmeden. Nisem več vedel, ali sem res pahnil Grušo v vodo, ali pa je bilo vse skupaj sama domišljija, ker sem tako žaloval za njo.

No, povišali so me za pogum v častnika. Nato so me odlikovali s križcem sv. Georgija[2] in upokojili. Vztrajal sem namreč na svoji zahtevi, hotel sem po pravici odkriti vse svoje preteklo življenje. No, mislili so, da me bodo rešili na ta način nadaljnjega razburjenja.

— Čestitamo ti, — so rekli, — zdaj spadaš med plemstvo in boš lahko kje za pisarja.[3] Pomiluj Bog, potem si preskrbljen. — Polkovnik mi je dal tudi pismo za neko visoko osebo v Petrogradu. — Le k njemu pojdi, — je rekel, — preskrbel ti bo službo in blagostanje. — Res sem priromal s tem pismom v Piter,[4] a nisem imel sreče v službi.

— Zakaj ne?

— Jako dolgo sem iskal kakega posla, a končno sem prišel na fito, in to je bilo še slabše.[5]

— Na fito? Kaj pa to pomeni?

— Pokrovitelj, h kateremu so me poslali zastran službe, me je nastavil za uradnika na policiji pri zglaševalnem uradu. Tam ima vsak uradnik svojo črko; posredujejo pri naslovih, če kdo koga išče. Nekatere črke so jako vredne, naprimer búki ali pokój ali tudi kákо.[6] Veliko imen se začne s temi črkami in uradnik obenem kaj zasluži, a mene so postavili na fito.[7] To je najbolj neznatna črka. Malokateri priimek se z njo začne. Tudi oni, ki bi se morali po vseh pravilih pisati s to črko, se je izogibajo in slepomišijo. Če se le komu zdi, da je postal boljši človek, se že takoj samolastno prestavi iz fite v fert. Če ga še tako dolgo iščem pod fito, je vse delo zaman, ker se je že zdavnaj priglasil pod fertom. Nič nisem zaslužil kljub temu, da sem čepel v uradu. No, videl sem, da je slaba z menoj, pa sem se šel ponudit po stari navadi za kočijaža. A nihče me ni hotel vzeti v službo. Vsi so rekli: Saj si vendar plemič in častnik, odlikovan si tudi z vojnim redom. Saj te ne sme človek okregati ali udariti ... Kratkomalo, preostajalo mi je samo, da bi se obesil. A, hvala Bogu, nisem mislil na to, čeprav sem bil obupan. Postal sem rajši namah igralec, da ne bi poginil od lakote.

— Kakšen igralec pa ste bili?

— Igral sem uloge.

— V katerem gledališču?

— Pri vrtiljaku na Admiraliteljskem trgu.[1] Tam boljših ljudi ne zavračajo in sprejemajo vse. Med igralci so bivši častniki, uradniki, tudi študentje, posebno veliko pa je senatskih pisačev.[2]

— Ali je vam to življenje ugajalo?

— Ne, gospod.

— Zakaj pa ne?

---

[1] Državni podložniki so tvorili skoro polovico vseh tlačanov in so se imeli boljše kakor pod gosposko. Plačali so odkupnino za novinca, ker ne bi smel k vojakom brez dovoljenja grofa Kamenskega, svojega gospoda.

[2] Carski red za vojno junaštvo.

[3] Mali uradniki so se šteli med nižje (osebno, nededno) plemstvo. Nekdanji kmet je dobil to plemstvo kot častnik.

[4] To nizozemsko obliko svojega imena je rad rabil Peter Veliki. Postala je ljudsko ime po njem zgrajene prestolice.

[5] Fita, oziroma theta, v zapadni izgovarjavi je ime grške črke th. Doni enako z navadnim f (fertom) in ta jo je skoro povsod nadomestil v ruščini. Primeri ime Fedor in dr.

[6] Ljudstvo še vedno rabi ta cerkveno-slovanska imena za črke b, p, k itd.

[7] Pri neznatni plači je živelo uradništvo samo s prinosi strank.

[1] Admiraliteljstvo je bilo sedež ministrstva za vojno mornarico.

[2] Senat je bil jako razsežen urad z najvišjo politično in sodno oblastjo.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23. zvezek. A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta. 24 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek. A. Marboe, Hanka. Lužiško-srbska povest. 22 Din, vez. 30 Din. — 25. zvezek. Haggard, Hči cesarja Montezume (v tisku). — 26. zvezek. C. Lorenzini, Storček in njegovo burkasto življenje. 14 Din, vezano 22 Din. — 27. zvezek. Pregelj, Otroci solnca (v tisku).

Službe iščejo

IZURJEN LOVEC
drž. preizk., zanesljiva in zaupna moč, z dolgoletn. vsestr. prakso v vodstvu in upravi lova, negi divjačine, reji dom. in divjih fazanov, dresuri psov (po Hegendorfu) neumor. zasledovalec roparic, **želi mesta.** Ponudbe pod šifro **»Ugodna vprašanja« 6585** na upravo »Slovenca«.

KUHARICA-GOSPODINJA
išče službo najraje k duhovniku ali kakemu samskemu gospodu ali orožnikom. Ima, če treba, tudi svoje pohištvo in del kuhinjske in namizne posode. Nastop takoj ali pozneje. — Pojasnilo v upravi lista pod **»Varčna in snažna« štev. 6570.**

Proste službe

Vajenca (vajenko)
takoj sprejme D. Marinko, urar, Lj., Florjanska ul. 31.

Gospodinjo
išče m za župnišče na Gorenjskem. - Naslov v upravi lista pod **št. 6591.**

Učenca sprejmem v svojo specerijsko trgov., kateri mora imeti 2 razr. srednje šole šolske izobrazbe in vso prehrano pri svojih starših. **I. Krivic, Ljubljana.**

Trgovski VAJENEC
se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom: **JOSIP TIRŠEK, na Polzeli** v Savinjski dolini.

Krojaški vajenec
priden in p o š t e n, se sprejme pri **Simon Klimanek,** Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. 6560

Trg. pomočnik
bolša moč, z dobrimi spričevali, se sprejme v trgovino z modnim in konfekcijskim blagom. — Pism. ponudbe na tvrdko **JAKOB LAH - Maribor.**

Samec
45 let, žel. uradnik, jako soliden, **išče starejšo plemenito osebo,** ki bi mu nadomeščala umrlo mater. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod **»Otožen«.**

Učenec
zdrav in močan, se sprejme v trgovino z meš. blagom na deželi, kjer dobi v hiši hrano in stanovanje. - Naslov pove uprava Slovenca v **Mariboru.**

Sprejme se m l a d
briv. pomočnik
samostojen delavec. — **Alojzij Bratuša,** brivec v Marenbergu - Drav. dol.

Dijaki

DVA DIJAKA
nižj. razr. sprejmem na stanovanje in hrano. Cena 500 Din. — Naslov v upravi lista pod **št. 6581.**

DVA DIJAKA
(nižješolca) vzamem na stanovanje in hrano. — Cenj. ponudbe na **Fani Bojc, Kočevje 6.** 6576

DVA DIJAKA
ali **dve učenki** se sprejmeta na hrano in stanovanje v **Kolodvorski ulici št. 13,** pritličje. 6399

Deklice v oskrbo
za šolsko dobo se sprejmo v **boljši družini v Celovcu.** Nudi se tudi pouk o gospodinjstvu. - **Marianne von Perner, Klagenfurt, Villacherstr. 29 b/I.**

Pouk

Klavir in nemščino
poučuje izurjena učiteljica. Naslov v upravi: 6557

CHRISTOFOV učni zavod, Ljubljana
vpisuje še ves avgust in september na Domobranski cesti 7/I. — Vpisnina 10 Din, mesečna šolnina 100 Din, revni gojenci imajo popust. Šolsko leto prične 1. oktobra. **Zavod preskrbuje službe.**

Prvi jesenski KROJNI TEČAJ
na Zaseb. Krojnem učilišču, **Ljubljana, Stari trg 19 — dne 1. septembra.** Revnejšim tečaj ceneje, nekaj se lahko plača z živili. Šiviljam in krojačem se brezplačno rekomandirajo mesta. — **F. POTOČNIK,** član internacionalne anglo francoske Krojne šole. Učenci tečaja imajo vsako leto 8 dni brezplačen pouk o premembi mode.

Posestva

Kmečko POSESTVO
37 oralov njiv, travnikov, gozda, vinograda, l e p a poslopja, proda za 130.000 Din takoj **Zagorski,** Maribor, Tattenbachova 19.

Kupim ali vzamem
v najem majhno **posestvo** (2 do 4 orale) v gozdu ali vinogradu (bivša lovska ali viničarska hiša blizu Brežic prednost). - Sprejme se lahko tudi nadzorstvo gozda, lova ali vinogradov. Ponudbe pod: **»Javna straža« št. 6584** na upravo lista.

Kupim hišo
v Ljubljani. — Ponudbe pod **»A. B.« št. 6500** na upravo »Slovenca«.

Poizvedbe

Zgubilo se je
na potu iz Bohinja do Ljubljane v nedeljo popoldne komplet. rezervno KOLO od avtomobila, montirano na železnem obroču. Pošten najditelj ga naj odda proti honorarju pri tvrdki **A. Lampret, Ljubl.,** Dunajska 22.

Kdo proda?

Kupim klavir.
Ponudbe na upravo lista pod šifro: **»Kratek«.**

Naša obrt

Stavbno podjetje
ACCETTO & drugovi
družba z o. z
Maribor, Koroščeva ul.

PREVZEMAM
v solidno izvršitev vsa **slikarsko dekoracijska, kakor tudi cerkveno ornament. dela** od najenostavnejše - do najbogatejše izpeljave. Za boljša dela z a s n u j e m brezplačno nove načrte. **PETER ŽELEZNIK,** dekoracijski slikar, **Cesta na loko 23 - Trnovo, Ljubl.**

Kašo,
ješprenj, ajdovo moko
vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta štev. 24.

8—10%
obrestuje **denarne vloge** na tekoči (žiro) račun na trimesečno odpoved. Na daljšo odpovedno dobo po dogovoru. - **Efektna banka, Ljubljana** - Kongresni trg št. 9. 6559

Kronskim vpokojencem
se najceneje overujejo prevodi nemških listin. - Naslov v upravi **št. 6590.**

Pristni in pravi
KAVČIČEV

RASTLINSKI ŽELODČNI LIKER
znan in preizkušen kot zanesljivo domače zdravilo že nad 20 let izdeluje in dobavlja
EDINOLE
Rastlinska destilacija „FLORIAN“
(Izdelovalec Edmund Kavčič)
družba z o. z. v Ljubljani
Gosposvetska cesta štev. 13 (Kolizej)
Vsaka pristna steklenica je opremljena z originalnim podpisom:
Za pristnost jamči
Edmund Kavčič
Varujte se ponaredb. ki se prodajajo namesto pristnega
Kavčičevega „Floriana“!

Malinovec
zajamčeno pristen, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica
„ALKO“
družba z o. z.
Ljubljana, Kolizej

Stiskalnice in mlini za sadje in grozdje, kotli za žganje
po najnižjih cenah pri tvrdki
Fr. Stupica, Ljubljana,
Gosposvetska cesta štev. 1.

Viničarja
r a b i m o za naše posestvo blizu Celja, z **nastopom 1. novembra t. l.** Reflektira se samo na prvovrstne moči, oženjene, z dolgoletnimi spričevali. Prednost imajo oni, ki se razumejo na sadjerejo in malo na cvetlični vrt. Plača po dogovoru. Ponudbe na **Fil. Deutscha sinovi, ZAGREB.**

Platnice za „Ilustrirani Slovenec,“
letnik 1926 ima v zalogi
Knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.
Cena izvodu Din 25, z vezavo 35 Din
Poštnina posebej.

Trgovski sotrudnik
prvovrstna moč, popolnoma zanesljiv manufakturne, kakor tudi špecerijske stroke, izložbeni aranžer, **se sprejme v večjo trgovino z nastopom dne 1. septembra,** ev. pozneje Pogoji: Večletna praksa, absolutna neoporečnost, starost ne pod 30 let. — Istotam se sprejme takoj TRGOVSKI VAJENEC, zdrav, močan, dober računar iz poštene hiše ter s primerno šolsko naobrazbo. Ponudbe s prepisi spričeval na upravo pod: **»Manufaktura« št. 6575.**

Pazite na znamko!
Tudi v Vaši kuhinji ne sme manjkati znamenitih priprav za vkuhavanje originalne znamke
WECK
Po zelo ugodnih cenah jih dobite pr Tovarniški zalogi „WECK“, Ljubljana Krekov trg 10, I. n. (Tvrdka Fructus)
Celje: **Josip Jagodič.** Maribor: **Cari Lotz.**

KUPIM
25.000 komad. bukovih pragov
260 cm — eventualno tudi več — zimska sečnja 1927-28. Samo ponudbe z označbo točne cene iz tovornih postaj pridejo v poštev. Ponudbe naj se pošljejo pod značko: **»Bukovi pragovi 1927—1928 broj K-717« na »INTERREKLAM«, d. d. ZAGREB Marovska 30.**

Cenejše kot pri
RAZPRODAJAH
se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pr
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg štev. 17

Službo tajnika
odda **Kmečka hranilnica in posojilnica v Konjicah.** Plača in nastop službe po dogovoru. Prednost imajo organisti. Prošnje je vložiti do **10. septembra** t. l. s a m o pismeno pri načel. imenovanega zavoda.

Mizarsko orodje
in mizarski les za stavbno mizarstvo in za izdelovanje pohištva raznih vrst — 20 do 100 mm debeline — naravno p o p o l n o m a s u h, PRODA
STAVBNA DRUŽBA D. D. Ljubljana, Vrtača 5

30 do 40 zidarjev
za t r a j n o d e l o in t a k o j š e n nastop IŠČE
STAVBNA DRUŽBA D. D., LJUBLJANA
Vrtača 5.

USNJE IN PODPLATE
kakor tudi vsakovrstne čevljarske potrebščine kupite zelo dobro in po brezkonkurenčnih cenah samo pri
Vaclav Vošinek, *Maribor, Koroška c. 13*

NABAVA DRV.
Pri sledečih žandarmerijskih četah se bo vršila **dne 14. septembra 1927 ob 11. uri druga ustmena**
LICITACIJA za nabavo BUKOVIH DRV
in sicer:

v Kranju	za 24 kub. metr.
v Novem mestu . .	za 24 kub. metr.
v Mariboru	za 24 kub. metr.
v Celju	za 24 kub. metr.
v Ptuju	za 24 kub. metr.
v Murski Soboti . .	za 54 kub. metr.

Pogoji se morejo vpogledati vsak dan med uradnimi urami v pisarnah navedenih čet ter istotako v pisarni štaba podpisanega polka.
Kavcije je položiti 5% od celokupne vrednosti nabave (tuji državljani 10%).
E. BR. 9366.
IZ PISARNE KOMANDE 8. ŽANDARM. POLKA
v Ljubljani, dne 22. avgusta 1927.

✝

Tugepolnega srca naznanjamo, da se je s tega sveta, za njo polnega skrbi, dela in žalosti, naša predobra, blaga mati, tašča, stara mati in teta, gospa

Marija Prevc roj. Homan
posestnica

danes dne 24. avgusta Bogu vdano, previdena s tolažili sv. vere, preselila v večnost.

Pogreb nepozabne nam pokojnice se bo vršil dne 26. avgusta ob 17 popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Kranju.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači farni cerkvi.

Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v blag spomin in molitev.

Kranj, dne 24. avgusta 1927.

Globoko žalujoče rodbine:
Prevc, Tavčar, Lah
in ostali sorodniki.

Zahvala.

Ker v naši neizmerni žalosti, povodom strašnega udarca, katerega nam je usoda tako nepričakovano zadela, nam ni mogoče se vsakemu posameznemu sorodniku, prijatelju in znancu zahvaliti za nam v toliki meri došlim ljubim, tolažljivim in res v srce segajočim besedam, prosimo, da tem potom sprejmejo nas vseh najprisrčnejšo in najtoplejšo zahvalo.

Enako iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našega dragega TONČKA spremili ob njegovi zadnji poti, kakor darovalcem krasnih vencev.

Rodbini:
Kunej in Majdič.

Na novo! **Na novo!**
Na novo otvorjena trgovina pletenin
ŽENKO HRIBAR
Celje, Slomškov trg 1 (pr. farni cerkvi)
priporoča cenj. občinstvu svojo veliko tovarniško zalogo pletenih izdelkov, kot nogavice, rokavice, pleteno perilo, športne telovnike vseh vrst i. t. d. po dnevni konkurenčni ceni. Postrežba prvovrstna!
Na debelo! **Na drobno!**

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terseglav.